

Butlletí

BISBAT DE TERRASSA

Juliol-Agost 2019

Butlletí del Bisbat de Terrassa

Núm. 19 (2019) IV

31 d'agost

Redacció i administració:

Bisbat de Terrassa. Mitjans de Comunicació Social
c/ Vinyals 47-49, 08221 Terrassa - Tel. 93 733 71 20; Fax 93 733 70 95
A/e: bisbatdeterrassa@bisbatdeterrassa.org

VI Peregrinació diocesana de joves a Santiago de Compostel.la, del 21 al 28 de juliol 2019.

Església Diocesana

Bisbe diocesà

Comunicació diocesana

Terrassa, a 25 de juliol de 2019

A l'atenció dels preveres, diaques, membres de la vida consagrada i laics

Benvolguts/des,

Déu vos guard

Com ja sabeu, el proppassat curs 2018-2019 vaig promulgar el nou pla pastoral diocesà inspirat especialment en les exhortacions “*Evangelii gaudium*”, sobre l’anunci de l’Evangeli en el món actual, i “*Gaudete et exsultate*”, sobre la crida a la santedat en el món contemporani, del papa Francesc que orienten la nostra acció pastoral a la Diòcesi durant aquests propers cursos.

Ara amb aquesta carta us faig arribar les accions previstes per aquest segon curs d’aplicació del pla pastoral i que presentarem en el marc de les Jornades Transmet que tindran lloc els dies 26 i 27 d’octubre. Tot i això he cregut oportú fer-vos arribar amb prou temps aquestes accions per tal que les tingueu presents en la programació del proper curs.

Com en altres ocasions, cada una de les quatre accions està dirigida a un dels àmbits de la nostra acció pastoral: en primer lloc l’anunci de la Paraula a través enguany de la intensificació de la formació dels preveres i diaques.

En segon lloc la celebració de la Fe a través de la formació dels laics que col·laboren en la preparació i celebració dels sagraments; en tercer lloc el servei de la Caritat amb la reflexió i el treball d’acollida d’immigrants i nouvinguts, i finalment en quart lloc el servei de la Comunió a través de l’optimització de les noves tecnologies al servei de la pastoral.

Tot desitjant-vos un bon estiu i un merescut descans, rebeu la meva benedicció.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

ACCIONS DEL PLA PASTORAL “UNA ESGLÉSIA A L’ENCONTRE DE LA PERSONA” PER AL CURS 2019-2020

1. Crear un espai de formació permanent per als preveres i també per als diaques amb temes diversos en ordre a la nova evangelització.
 - *Responsable: Consell de Govern*

2. Organitzar cursos de formació per a laics per la distribució de la Sagrada Comunió, i també per la proclamació de la Paraula i l’animació musical.
 - *Responsable: Delegació Episcopal de Litúrgia*

3. Crear equips per la integració dels immigrants i nousvinguts a les parròquies i comunitats i preparar materials adients.
 - *Responsable: Rectors, Consells pastorals parroquials i Càritas Diocesana*

4. Optimitzar les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies a través d’una major coordinació diocesana i la projecció de l’Església.
 - *Responsable: Gabinet de Mitjans de Comunicació Social*

Aneu mar endins

“Tracteu els altres tal com voleu que ells us tractin a vosaltres” (7 de juliol de 2019)

Aquest primer diumenge de juliol celebrem la Jornada de Responsabilitat en el Trànsit. El lema d'enguany és: “Fes als altres tot allò que vols que et facin a tu”. S'inspira en una recomanació de Jesús – “feu als altres allò que voleu que us facin”- que es troba al capítol sisè de l'evangeli de sant Lluç, al centre d'un passatge que tracta de la misericòrdia i l'amor als enemics. Comportar-se amb els altres tal com volem que els altres es comportin amb nosaltres és un bon criteri d'actuació per a les relacions entre les persones; és un criteri realista i raonable, que certament resulta molt pràctic i eficaç per a la convivència humana.

Les relacions humanes es desenvolupen en bona mesura a través de la reciprocitat, que és l'acció de correspondre a una altra persona, de donar i de rebre, d'intercanviar béns i serveis. Els vincles personals, familiars, professionals, econòmics, polítics, etc., es realitzen d'acord amb els intercanvis que es duen a terme. En les relacions entre els esposos i en tots els àmbits de la relació dintre de la família, les persones intercanvien sobretot sentiments i amor; en el món del treball es dona principalment un intercanvi de béns; i el mateix podem dir sobre les relacions entre empreses, institucions i administracions; finalment, en l'àmbit de les relacions internacionals també hi ha mecanismes i pràctiques de reciprocitat.

La reciprocitat és un valor social que ajuda el creixement personal i que d'alguna manera oxigena les relacions humanes i institucionals, perquè es generen beneficis per a totes les parts. Ara bé, perquè les relacions entre persones i institucions arribin a bon port cal la intel·ligència social, que és la capacitat de relacionar-se amb els altres de manera harmoniosa, pacífica i constructiva. La bona relació ajuda a comunicar-se de manera efectiva, a saber gestionar les emocions i a obtenir bons resultats en les diferents interaccions socials. No hem d'oblidar que quan naixem, depenem absolutament del tracte i la cura que ens dona la nostra mare; necessitem aliments i atenció, però també afecte i proximitat, i aquesta necessitat dura tota la vida.

La intel·ligència social ens ajuda a tenir en compte l'altre i a no guiar-nos només pel nostre interès personal; també ajuda a moderar l'afany de

poder i a ser més solidaris i conscients de la pertinença a un grup humà concret; d'altra banda, eleva l'autoestima perquè fa que la persona se senti acceptada i valorada i això també la fa sentir més segura d'ella mateixa. Aquest factor d'intel·ligència porta a implicar-se activament en els diferents àmbits de la societat, a desenvolupar el sentit de comunitat, a no interessar-se només per un mateix, sinó també per les causes nobles en tots els ambients dels que es forma part, per la història passada i pel futur que vindrà, i per millorar el món des d'una actitud solidària.

Jesús ens ensenya a tractar els altres tal com volem que ells ens tractin. Però també ens motiva perquè anem més enllà, per arribar a estimar fins i tot els enemics, per fer el bé als qui ens odien, beneir els qui ens maleeixen, pregar pels que ens injurien, perdonar sempre, ser compassius com el nostre Pare del cel és compassiu. Jesús ensenya no només a complir el principi de la reciprocitat, de la justícia en les relacions amb els altres, sinó que també ajuda a viure les relacions amb els altres des de la perspectiva de la misericòrdia, a ser sempre benignes i indulgents, oferint misericòrdia i descobrint la veritable alegria en el fet de compartir amb generositat.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Salutacions des de Santo Domingo de la Calzada (14 de juliol de 2019)

Una salutació ben cordial des de Santo Domingo de la Calzada a tota la família diocesana. Sóc aquí en peregrinació amb els mestres i professors de les nostres escoles diocesanes i parroquials. Hem vingut a recórrer una part del Camí de Santiago en aquest lloc en el que el 25 d'abril d'enguany s'acompliren mil anys del naixement de Sant Domènec de la Calçada, l'aportació del qual resultarà fonamental en el desenvolupament del Camí de Santiago, sobretot en el servei als pelegrins.

Va néixer a Vitoria de Rioja, província de Burgos l'any 1019. Decidí consagrar la seva vida a Déu des de molt jove. L'any 1040 va conèixer Gregori, bisbe d'Òstia, que havia arribat a la Península com a llegat del papa Benet IX. El jove Domènec s'uneix a la missió de Gregori i l'acompanya durant quatre anys com ajudant i deixeble. Quan el bisbe mor a Logroño el maig

de 1044, Domènec fixa la residència en un bosc de la vora del riu Oja, que aleshores era una zona despoblada, i es comença a centrar en la seva vocació definitiva compaginant la fe i l'entrega a Déu amb el servei als seus semblants, treballant per ajudar a solucionar els problemes que descobreix al seu voltant.

Allà coneix les adversitats dels pelegrins que es perdien a la Ruta Jacobea del nord i que havien de travessar camins en males condicions, plens de perills i de bandolers i sense cap assistència hospitalària.; també és testimoni de les condicions perilloses que el riu ocasiona en les èpoques de crescuda de les aigües. Tot això el portarà a construir un camí nou que amb el temps esdevindria la ruta principal. Va talar boscos, remogué terres i començà la construcció d'una calçada de pedra que va significar una desviació del camí tradicional, però que esdevingué, a partir d'aleshores en una nova ruta. També construeix un pont sobre el riu que s'havia de travessar obligatòriament, i per últim un pou, un hospital i un temple on oferir assistència material i espiritual als pelegrins. D'aquí ve que vagi ser declarat patró del Enginyers de Camins, Canals i Ports i a la vegada dels Enginyers d'Obres Públiques.

Els pelegrins varen difondre la seva fama de santedat a Espanya i als diferents països d'Europa. Els motius per a aquesta consideració es fonamenten sobretot en la seva entrega generosa i constant al llarg de la seva vida: ajudar els necessitats, facilitar el camí, auxiliar els romeus, socórrer, donar de menjar i de beure, escoltar, perdonar, compartir, en una paraula, posar en pràctica les obres de misericòrdia. Mor l'any 1109 i és enterrat a la vora el camí, en el poble que ell va crear amb la seva presència i que va acabar rebent el seu nom: *Santo Domingo de la Calzada*. Molt aviat va començar a ser invocat com a alliberador de captius.

Avui recordem el seu exemple tan lluminós, un veritable exemple de caritat i solidaritat amb el proïme. A la vegada recordem que l'acolliment dels pelegrins és un tret distintiu en l'experiència del Camí a l'època medieval. Hi contribuï la fundació d'hospitals per a l'atenció del gran nombre de pelegrins que es dirigien a Santiago. En la mentalitat medieval el pelegrí és considerat un enviat del Cel, i cal tractar-lo com si fos el mateix Jesucrist. És per això que era freqüent en les imatges del Crist ressuscitat amb els deixebles d'Emaús es representés el Salvador com a pelegrí, amb els distintius propis de la peregrinació jacobea, amb el sarró i la petxina de vieira.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

300 joves pelegrins (21 de juliol de 2019)

Avui iniciem la sisena Peregrinació Diocesana de Joves, que té com a meta Santiago de Compostel·la. Després d'uns quants anys, tornarem a recórrer un tros del Camí de Santiago. Serà una ocasió propícia per al trobament amb Déu, amb un mateix i amb els altres. Ben segur que hi haurà temps per a caminar, per contemplar el paisatge, per conèixer indrets nous i per dialogar; no hi faltaran les catequesis impartides pels mateixos joves en les que es tractaran diversos temes com la creació, l'èxode, la crida o el testimoni. El moment central de cada dia serà la celebració de l'Eucaristia, centre de la vida del pelegrí i de la vida de l'Església; i també complirem el ritu jacobeu més emocionant i més antic, l'abraçada a l'Apòstol, un ritu que d'alguna manera ajuda a sentir la proximitat física de Sant Jaume després dels sacrificis que comporta la peregrinació.

El camí de Santiago és un camí amb una gran tradició històrica i que al llarg de la història l'han recorregut milions de pelegrins i que està impregnat d'un profund sentit religiós. Es tracta d'un pelegrinatge d'origen medieval que té com a finalitat visitar el sepulcre de l'apòstol sant Jaume el Major, que, segons una tradició constant, actualment es troba a la cripta de la Catedral de Santiago de Compostel·la. Pels voltants de l'any 820 es produeix la troballa de la tomba de sant Jaume el Major per part d'un ermità que vivia a Solovio, en el bosc de Libredón. El bisbe de l'antiga diòcesi d'Íria Flavia, Teodomir, visita aquell lloc, identifica el túmul de l'Apòstol i immediatament es procedeix a la construcció d'un lloc sagrat per a venerar les seves restes. El rei Alfons II va visitar el sepulcre i va notificar el fet a tota la cristiandat i, al mateix temps, va edificar el primer santuari que tenia la tomba de l'Apòstol a la seva capçalera. El papa Lleó III també dona compte del descobriment. Els primers pelegrins notables coneguts són els reis d'Astúries Alfons II i Alfons III, juntament amb la Cort d'Oviedo.

Al segle X comencen a arribar pelegrins procedents de tota Europa i Santiago es consolida com a centre de peregrinació universal entre el segle XI i el segle XIII. El pelegrinatge a Santiago tindrà un enorme esplendor al llarg de tota l'Edat Mitja. Arribaven pelegrins de França, Itàlia, del centre i l'est d'Europa, Anglaterra, Alemanya, fins i tot d'Islàndia. I, com era de suposar, de tota Hispània. Els monjos de Cluny varen col·laborar-hi rebent els pelegrins en els seus monestirs; també varen destacar en l'assistència i l'acolliment que feren figures exemplars de caritat com sant Domènec de la Calçada i sant Joan Ortega, o llocs com el santuari de Santa Maria del Camí; al mateix temps va comptar amb una xarxa d'hospitals fundats

per reis, nobles i burgesos de les ciutats. La història també ens parla del pelegrinatge de sant Francesc d'Assís a la tomba de l'Apòstol l'any 1214. Tot aquest fenomen va quedar reflectit en el Còdex Calixtí, llibre del segle XII que descriu l'ambient de l'època al voltant del Camí de Santiago i que és, en el fons, la primera guia de pelegrins.

La història del Camí de Santiago transcorre de manera paral·lela a la història d'Europa. En el segle XVI experimentarà una crisi profunda, però en el segle XVII es reactivarà. Tornarà a agafar embranzida a finals del segle XIX i començaments del XX, sobretot gràcies a l'acció pastoral dels arquebisbes Miquel Payà i Rico i Josep Maria Martín Herrera. La Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i una Europa sumida en dues Guerres Mundials amb la tensió de la posterior "guerra freda", varen tenir efectes negatius. Tot i això, a mesura que el segle XX avançava, el pelegrinatge a Santiago es va anar recuperant paulatinament, i actualment centenars de milers de persones de totes les edats, procedències i condicions social peregrinen a Santiago, entre els quals hi haurà enguany tres-cents pelegrins joves de la nostra diòcesi.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

300 joves apòstols (28 de juliol de 2019)

Els 300 joves pelegrins de la nostra diòcesi inicien avui el viatge de tornada a casa, als diferents llocs de la nostra geografia diocesana. Per a nosaltres ha estat una experiència molt enriquidora en tots els sentits, una experiència de recerca, d'encontre amb Déu, de conversió, que ens ha ajudat a resseguir els camins de la pregària, del compartir, de la humilitat, de la reconciliació.

Durant aquests dies m'ha vingut a la memòria aquella famosa peregrinació de 70.000 joves de l'Acció Catòlica a Santiago de Compostel·la que va culminar els dies 28 i 29 d'agost de 1948. Han passat 71 anys. Hi varen participar 700 pelegrins mallorquins. En tornar a Mallorca varen tenir una rebuda multitudinària. Mn. Sebastià Gayà, consiliari diocesà, va adreçar unes paraules des del balcó de l'ajuntament de Palma de Mallorca i va fer un resum que sintetitzava al mateix temps el sentit del pelegrinatge i la projecció de futur: " Vàrem anar a Santiago 700 pelegrins. En tornem

700 apòstols per a iniciar la marxa de la conquesta sobre el jovent”.

Nosaltres som conscients de les dificultats del moment present, però encara som més conscients que la iniciativa no és nostra sinó que és el Senyor qui ens envia; per això portem a la pràctica la missió des de la confiança absoluta en Ell, des d'una actitud d'esperança en qualsevol situació, perquè Jesucrist ressuscitat és el Senyor de la vida i de la història i és present en l'Església: “Jo seré amb vosaltres cada dia fins a la fi del món” (Mt 28,20).

A la nostra època hem d'evangelitzar els anomenats “mil·lennials”, la generació nascuda entre l'any 1980 i l'any 2000, que es caracteritzen entre altres coses per ésser 100% digitals i amants de la tecnologia. Ells es preparen professionalment al màxim i busquen l'especialització; són inconformistes i poden aconseguir qualsevol cosa que es proposin; el seu objectiu en la vida és conèixer i experimentar més que no pas acumular riquesa; i per últim, no els agraden massa els compromisos definitius i prefereixen gaudir de la vida i experimentar en els millors anys de joventut, deixant per a més endavant els compromisos.

Però la majoria dels nostres joves pelegrins pertanyen a la generació anomenada “centennial”, els nascuts a partir de l'inici del nou mil·lenni. Ells són els primers “natis digitals”, els qui han viscut amb Internet des de molt aviat, els qui no saben què és un món sense tecnologies digitals avançades. Han nascut i crescut amb un *smartphone* o una *tablet* sota el braç; són autodidactes, creatius i estan sobreexposats a la informació; prefereixen projectes d'aprenentatge vocacional més que no pas la clàssica educació formal; més que tenir un treball fix, el que desitgen és tenir una feina adient a la seva personalitat, i tenir oportunitats de creixement professional per tal d'assolir els seus objectius.

Vàrem anar a Santiago com a pelegrins i tornem com apòstols dels nostres companys, evangelitzadors en els nostres ambients. En contemplar aquest maremàgnum de noves tecnologies, podríem caure en el desconcert i sentir-nos una mica perduts a l'hora d'afrontar aquests nous reptes en el nostre apostolat. Ara bé, no tinc cap dubte que els nostres amics “mil·lennials” i “centennials” en el fons del seu cor i de la seva vida no són molt diferents dels joves de totes les èpoques, i que tard o d'hora confessaran el mateix que sant Agustí: “Ens heu fet per a vós, Senyor, i el nostre cor està inquiet fins que no descansi en vós”. Ens tocarà sortir al seu encontre, anunciar-los la Bona Nova amb entusiasme i paciència, amb generositat i alegria, amb pedagogia i amor, inspirant-nos en l'apòstol

sant Pau que en segle I de la nostra era deia: “m’he fet tot amb tots, per guanyar-ne alguns, sigui com sigui” (1 Cor 9,22).

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Records de les nostres Peregrinacions Diocesanes de Joves (4 d’agost de 2019)

Del 21 al 28 del juliol passat va tenir lloc la Sisena Peregrinació Diocesana de Joves, que aquesta vegada va consistir en recórrer la part del Camí que va des de Finisterre a la capital compostel·lana. Passats cinc anys hem tornat a fer una part del Camí de Santiago. Vull recordar que varem començar aquestes peregrinacions l’any 2014, i la primera va ser del 28 de juliol al 4 d’agost, en aquella ocasió des de Lugo fins a Santiago. L’any següent varem pelegrinar a Àvila, i entre els dies 5 i 9 d’agost varem participar en l’Encontre Europeu de Joves, organitzat per la Conferència Episcopal espanyola, amb el lema “En temps durs, amics forts de Déu”; un encontre que va tenir lloc en el marc de les celebracions del V Centenari del naixement de Santa Teresa de Jesús.

L’any 2016 vàrem pelegrinar a Cracòvia per a participar del 26 al 31 de juliol en la XXXI Jornada Mundial de la Joventut, convocats en aquesta ocasió pel papa Francesc, amb el lema “Benaurets els misericordiosos, perquè ells assoliran la misericòrdia” (Mt 5,7). L’any següent anàrem en peregrinació al Santuari de Fàtima amb ocasió del centenari de les aparicions de la Mare de Déu del 13 de maig de 1917, a tres petits pastors, Lucía, Jacinto i Francisca, amb un missatge d’invitació a la penitència, a la conversió i a la pregària. L’any passat, 2018, el pelegrinatge va tenir com a destí Loyola, bressol de sant Ignasi, i Javier, on va néixer sant Francesc Xavier. Va ser una ocasió propícia per a conèixer la vida d’aquests dos grans sants de la Història de l’Església.

Enguany hem començat un nou cicle, i el primer destí ha estat, una vegada més, Santiago de Compostel·la. Com sempre, han estat dies intensos de pregària, de reflexió, de convivència, d’amistat, d’encontre. Varem compartir la celebració de l’Eucaristia, la pregària, la història personal i el bagatge que cadascú porta a la motxilla, les capacitats i els béns materials que es

posen al servei de tots. I en aquest clima es creen llaços d'amistat i fraternitat. Són dies per a conèixer i reconèixer els altres, amb joves d'altres grups, d'altres parròquies, d'altres arxiprestats, d'altres realitats eclesials; els joves també coneixen a diferents sacerdots de la diòcesi, més enllà de la seva parròquia així com el Bisbe Diocesà i el seu Bisbe Auxiliar.

La peregrinació té una dimensió de descobriment, de coneixença de llocs nous, de noves persones; d'un mateix, de la pròpia vida; també de Crist i de l'Església. Sempre pot haver-hi algú que es quedi en un nivell més superficial, però tothom, a la seva manera, acaba trobant-se amb un mateix, amb Crist i amb els germans; en diferents nivells, certament, aquest encontre es realitza segons la disposició i la capacitat de cadascú. Però això sempre és quelcom de gran, com la troballa d'un petit tresor, quelcom que canvia la vida, que entusiasma i omple de força per a explicar-ho, per a donar testimoni davant dels altres d'allò que s'ha experimentat, i per a comprometre's en projectes que ajudin a canviar el món.

Per últim, vull destacar també l'alegria que regna en l'ambient de la peregrinació. Una alegria profunda, un bon humor constant, que és un regal de Déu. No és estrany. És l'alegria de la fe sumada a l'alegria de la joventut. La joventut és un temps d'alegria carregat d'expectatives i d'esperances de futur, ple d'energia. La fe és la llum que il·lumina tota l'existència i li dona plenitud. Per això aquesta peregrinació de joves sempre és un magnífic testimoni d'alegria i d'esperança.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

El pelegrinatge en la Sagrada Escripura (11 d'agost de 2019)

A partir d'avui dedicaré diverses cartes a reflexionar sobre diversos aspectes de la peregrinació. Llegir i meditar els llibres de l'Antic Testament ens ajuda a ser conscients que el poble escollit, el poble d'Israel és primer de tot una comunitat que pelegrina i que és Déu qui va marcant el camí que ha de recórrer. És el camí que segueix Abraham des de la fe, sense saber on anava; és la peregrinació del poble d'Israel vers la terra promesa, conduït per Déu en el desert; de la mateixa manera és Déu qui obre el camí per als qui tornen a Jerusalem des de l'exili a Babilònia. En els Evangelis

veiem també que Jesús peregrina al Temple de Jerusalem per les festes de Pasqua, de Pentecosta i dels Tabernacles.

La peregrinació d'Abraham és un model per a tots els creients. Ell deixa la seva terra, la seva pàtria i la casa paterna i es posa en camí amb fe i esperança. Déu li demana que abandoni la seva terra, el seu ambient, les seves arrels per anar al país que li mostrarà. La seva partença demana una obediència i una confiança radicals. Així ens ho explica la carta als Hebreus: “Gràcies a la fe, Abraham quan Déu el cridà obeí a la invitació d’anar-se’n a la terra que havia de posseir en herència. Sortí del seu país sense saber on aniria. Gràcies a la fe residí en el país que Déu li havia promès com si fos un foraster, vivint sota tendes igual que Isaac i Jacob, hereus com ell de la mateixa promesa. És que esperava aquella ciutat ben fonamentada, que té Déu mateix com arquitecte i constructor” (11, 8-10).

Abraham rep una gran promesa: arribarà a formar un gran poble. Però la promesa no està exempta d’interrogants: d’una banda, ell té una edat avançada com la seva esposa Sara, que a més és estèril; d’altra banda se li promet una terra nova però haurà de viure-hi com un estranger. Ell confia en Déu i no es deixa condicionar per les aparences fins i tot quan el seu camí es presenta carregat de misteri. Amb la seva actitud es converteix per a nosaltres en un model de fe, de confiança en Déu, d’èsser conscient d’on es troba la veritable pàtria per al creient i que l’èsser humà en aquesta vida i en aquest món és un pelegrí, en camí constant cap a la pàtria del cel.

El camí d’Israel en el desert és un altre gran paradigma de peregrinació que trobem a la Sagrada Escripura. En un moment concret de la seva història, va arribar al poder a Egipte un nou faraó que no havia conegut Josep, i la por al creixement demogràfic que experimentava el poble d’Israel el portà a oprimir-lo amb càrregues pesades. Déu va escoltar el clam del seu poble i l’alliberà de l’esclavatge per mitjà de Moisès. Un cop sortits d’Egipte es va iniciar una llarga marxa que tingué com a meta la terra promesa. En el transcurs d’aquesta marxa es produiran diferents proves i episodis: dificultats, temptacions, protestes, infidelitats, fins i tot idolatries. Malgrat tot, no els faltará la presència del Déu provident.

El poble d’Israel és un poble en camí, un poble que el Senyor va fer sortir de l’esclavatge d’Egipte i el va guiar fins a la terra que havia promès als seus pares. La peregrinació pel desert és una experiència que li va servir com a purificació i maduració. A partir de l’èxode, Israel va viure amb la seguretat cada vegada més intensa d’èsser un poble alliberat per Déu

i conduit cap a una terra nova. La travessia del desert és fonamental en l'existència del poble d'Israel, perquè és una experiència evident de la salvació de Déu. El poble sempre tindrà present aquesta experiència fonamental del desert, una etapa de la seva història en la que vivia amb total dependència de Déu i caminava guiat i protegit per Ell. L'èxode serà un memorial sempre viu i present.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

El pelegrinatge en Jesucrist, Maria i l'Església (18 d'agost de 2019)

Avui m'agradaria compartir algunes reflexions sobre el pelegrinatge a partir del Nou Testament. En primer lloc, contemplem com Nostre Senyor Jesucrist entra en la història humana i recorre els camins de l'ésser humà. Neix a Betlem, ha d'emigrar a Egipte, viu després a Natzaret i durant la seva vida pública recorre els camins de Palestina. Essent encara un nen peregrina al temple de Jerusalem per a ser presentat pels seus pares i després peregrina com a jueu observant a les festes que estaven prescrites.

Crist es fa present en la vida de tot ésser humà i es revela com a Camí, Veritat i Vida. La seva vida i el seu ministeri públic, tot recorrent els camins de Palestina, esdevé un pelegrinatge cap a Jerusalem, un viatge que té com a meta la Passió, Mort, Resurrecció i Ascensió al cel. La vida de Crist, lliurada per amor fins a la mort, és un camí, un pelegrinatge d'abaixament, d'humiliació, i finalment, de resurrecció i d'exaltació a la dreta del Pare. El Fill etern s'encarna, es fa home, s'humilia a si mateix prenent la condició d'esclau; essent ric, es fa pobre per nosaltres i dona la seva vida morint a la creu per la nostra salvació. Ressuscitat pel Pare, és glorificat i exaltat a la seva dreta com a Salvador.

En segon lloc, Maria és introduïda en el misteri de Crist des del moment de l'anunciació i serà model de peregrinació de la fe. En primer terme, quan es dirigeix amb decisió a visitar la seva cosina Elisabet; a la Nativitat, tot mostrant als pastors i als Mags el seu Fill primogènit; també quan el presenta en el Temple i anys més tard quan el troben entre els doctors de la Llei, ocupat en les coses del seu Pare. Sant Joan Pau II remarca dos aspectes en referència a la Mare de Déu: la radical novetat de la fe de

Maria i la nit de la fe de Maria en la seva manera d'ascendir els cims del pelegrinatge de la fe.

Al llarg de la vida pública de Jesús, Maria continua avançant en el pelegrinatge de la fe i manté la unió amb el Fill fins a la creu, on és entregada com a Mare al deixeble pel mateix Jesús. Maria és present a l'inici del pelegrinatge de l'Església en la Pentecosta. Ell precedeix i a la vegada pertany al misteri d'aquesta Església que comença el seu camí en la història; ella era el testimoni singular de la infància de Jesús i de la vida oculta de Natzaret i per això era al cor més profund de la mateixa Església. En el pelegrinatge de l'Església Maria ens ha precedit i ens acompanya sempre. Ella és consol per als creients i signe d'esperança segura.

I en tercer lloc l'Església és el poble pelegrí que Déu congrega en el món sencer. Realitza la seva missió d'anunciar el Regne de Déu i instaurar-lo en tots els pobles mentre peregrina enmig de les dificultats i persecucions pel món amb la gràcia i la força que rep del Senyor ressuscitat. Mentre camina en aquesta terra té l'experiència que aquesta no és la seva estada definitiva. Mentrestant, és sagrament de salvació, ferment viu en el camí de la història, formant una comunitat de pelegrins enmig dels homes.

Déu vol que tots els homes se salvin. Per això va escollir Israel, que és figura del nou Poble de Déu, constituït per jueus i gentils, unificat segons l'Esperit. Aquest poble té per cap a Crist, té per llei la caritat i com a fi el Regne de Déu. Aquest nou poble de Déu és l'Església de Crist, que peregrina en aquest món confortada amb la presència del Senyor segons la seva promesa als apòstols: "I sapigüeu que jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi dels temps" (Mt 28,19).

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

La vida cristiana és un pelegrinatge (25 d'agost de 2019)

Avui vull reflexionar sobre el sentit del pelegrinatge des de la perspectiva espiritual. La metàfora del pelegrinatge aplicada a la vida espiritual és habitual en l'antiguitat. El poble escollit de l'Antic Testament és sobretot una comunitat peregrina. Per als creients de la Nova Aliança, l'ideal del pelegrinatge adquireix una nova dimensió perquè s'espiritualitza, i ales-

hores ja no vol dir travessar un desert material, sinó perseverar per poder assolir la pàtria celestial, i perquè s'ha obert una nova ruta que ens porta a Déu a través de Jesucrist.

Cada cristià és constituït fill de Déu pel baptisme; ha estat engendrat a la vida divina i reneix per l'aigua i l'Esperit Sant. Els cristians són enmig del món, però no són del món; viuen entre els homes i comparteixen les seves angoixes i esperances, però no s'acomoden als criteris d'aquest món, sinó que cerquen la voluntat de Déu. Són ciutadans del cel, i encara que no es desenten del món present, esperen un Salvador, Jesucrist, i això comporta una manera concreta de ser i de viure.

Els viuen la vida present, doncs, sobretot com un pelegrinatge. El creient com a pelegrí en aquesta terra, ha de tenir una mentalitat apropiada, la d'aquell que es troba de pas; que no adopta els usos i els costums del país que travessa, sinó que conserva la seva pròpia forma de veure les coses, una jerarquia de valors diferent de les que tenen els altres amb els quals es relaciona. Aquests pelegrins no caminen a les palpentes, sinó que avancen pel camí recorregut per Crist, i caminen conscients que l'arribada a la meta no es realitzarà definitivament fins després de la mort.

Per això la paraula camí passa a indicar en el pla moral els hàbits i la conducta de l'ésser humà. La Sagrada Escripura presenta l'existència humana com l'elecció entre dos camins, el que condueix a la vida i el que condueix a la mort. El text fonamental sobre aquesta elecció cabdal el trobem en el llibre del Deuteronomi (Dt 30,15-16), quan Moisès demana al poble d'Israel que abans de travessar el riu Jordà, ratifiqui l'Aliança. L'essencial per a l'ésser humà és saber-se orientar bé, ja que la seva vida depèn d'aquesta elecció radical que l'ha de portar a conformar la seva existència, els seus actes i els seus gestos a la voluntat de Déu.

El Nou Testament utilitza el mateix llenguatge i contraposa el camí que porta a la perdició amb el camí que porta a la vida. Ara bé, Jesús ensenya el camí de Déu d'acord amb la veritat, i no es deixa condicionar per ningú; d'altra banda, Ell mateix és el camí viu que porta al cel i dona accés a Déu. Jesús es presenta com el camí: "Jo sóc el camí, la veritat i la vida; ningú no arriba al Pare sinó hi va per mi" (Jn 14,6). Aquest camí no té res de material o físic, perquè es tracta d'una Persona, però el valor de la metàfora continua vigent i pren tota la força en aquest context: Jesús deixa als seus, precisament per portar-los al cel.

Els creients són convidats a arribar a Déu. Saben que Jesús ha iniciat el camí i viu perquè els seus deixebles puguin seguir-lo. I aquest camí és Ell mateix. Només cal creure en Crist i acostar-se a Ell per trobar-se en presència de Déu i rebre la seva llum i la seva vida, i fins i tot, un dia, poder-lo veure cara a cara. En l'episodi de la trobada amb els pelegrins d'Emaús, és Crist mateix qui fa camí amb ells i es fa camí per a ells, encara que no seran capaços de reconèixer-lo fins que els expliqui les Escripures i parteixi el pa.

Els cristians caminem com a pelegrins segurs per la vida. No ens sentim abandonats ni sols per guardar els manaments i romandre fidels, ja que comptem amb Crist, que ens purifica dels pecats, ens comunica la veritat i la vida, i que constitueix el propi camí per anar a Déu. Per tant, no és tan difícil, només cal seguir-lo per entrar a la casa del Pare.

+ Josep Àngel Saiz Meneses
Bisbe de Terrassa

Activitats del Sr. Bisbe

Juliol

- 2 Consell Diocesà de Càritas.
Conferència sobre els nous moviments als preveres de la Unió Apostòlica del Clergat a la casa d'exercicis Sagrada Família de Vallvidrera.
- 3 Visites programades.
- 4 Visites programades.
Reunió de la Fundació d'Escoles Diocesanes i Parroquials del Bisbat.
- 5 Visites programades.
Consell de Govern.
- 6 Confirmació de dos joves al Centre Penitenciari de Joves de La Roca del Vallès.
Reunió del Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics a Mosqueroles.
- 7 Missa i Acte de Consagració de famílies al Temple Expiatori del Tibidabo.

- 8 Visites programades
- 9 Visites programades.
Reunió de la Fundació Mare de Déu de la Salut.
- 10 Visita amb els responsables del MCEC al Casal d'estiu "L'Esquirol" de la parròquia de Santa Maria de Barberà i a l'Espai Xiribec de Castellar del Vallès a Sant Marçal del Penedès.
- 11 Reunió a Madrid de la Comissió de Pastoral Social de la CEE.
- 12-15 Peregrinació a Santo Domingo de la Calzada amb professors de les Escoles Diocesanes i Parroquials del Bisbat.
- 16 Visites programades.
- 17-19 Reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense a Salardú.
- 20 Ordenació de diaca de Fra Bladimir Ramos Ramos, O. Carm. a la parròquia de la Mare de Déu del Carme de Terrassa.
- 21 Missa de festa patronal i benedicció d'un "Cruceiro" a l'església de Sant Jaume del Pla de Bonaire de Terrassa.
- 21-28 Peregrinació diocesana de joves a Santiago de Compostela.
- 29-30 Visites programades.

Agost

- 7 Visites programades.
- 14 Visites programades.
- 28 Visites programades.

Secretaria General i Cancelleria

Ordenació diaconal

El dissabte dia 20 de juliol de 2019 a la parròquia de la Mare de Déu del Carme de Terrassa, a les 8 de la tarda Mons. Josep Àngel Saiz Meneses, Bisbe de Terrassa, conferí el Sagrat Orde del Diaconat a:

Bladimir Ramos, O. Carm.

Calendari de curs 2019-2020

PREVISIÓ DEL CALENDARI DE REUNIONS I TROBADES PER AL CURS 2019-2020

Setembre

- Dilluns 2 Inici de curs de les escoles diocesanes i parroquials
- Dimarts 3 Entrega de nomenaments
- Dissabte 14 Trobada diocesana de catequistes a Sant Cugat del Vallès
- Del 19 al 22 Peregrinació diocesana a Assís i Bolonya

Octubre

- Dilluns 7 Recés d'inici de curs per al clergat al Centre Borja
- Dijous 10 Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics
- Divendres 11 Col·legi de Consultors
- Dissabte 19 Trobada diocesana de confraries i germandats a La Salut
Escola de Pregària per a Joves al Santuari de la Salut

- Dies 26 i 27 VIII Jornades Transmet
 Dilluns 28 Trobada de formació de preveres joves
 Dimecres 30 Reunió d'Arxiprestes

Novembre

- Dimecres 6 Reunió de Delegats Episcopals
 Divendres 15 Consell Presbiteral
 Dies 19 i 26 Mostra de cinema espiritual a Terrassa
 Del 22 al 24 Exercicis Espirituals per a noies a Caldes de Montbui
 Dijous 28 Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics
 Divendres 29 Col·legi de Consultors
 Escola de Pregària per a Joves
 Dissabte 30 Trobada de formació dels diaques permanents

Desembre

- Dilluns 2 Trobada de formació de preveres joves
 Dissabte 7 Vetlla de la Immaculada a la Basílica de la Mercè de Barcelona
 Dissabte 14 Consell Pastoral Diocesà
 Dissabte 21 Trobada d'Advent de les famílies
 Divendres 27 Dinar de Nadal del clergat i seminaristes

Gener

- Dissabte 25 Cloenda de la Setmana de Pregària per la Unitat
 Dilluns 27 Trobada de formació de preveres joves
 Dijous 30 Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics
 Divendres 31 Col·legi de Consultors

Febrer

- Diumenge 2 Jornada de la Vida Consagrada i trobada de religiosos
 Dimecres 5 Reunió d'Arxiprestes

- Dissabte 8 Trobada de formació dels diaques permanents
- Del 14 al 16 Exercicis Espirituals per a noies a Caldes de Montbui
- Dissabte 15 Consell Pastoral Diocesà
- Del 16 al 21 Exercicis Espirituals per a preveres a Caldes de Montbui
- Del 21 al 23 Exercicis Espirituals per a nois a Caldes de Montbui
- Dissabte 22 XV Jornada diocesana de pastoral de la salut
- Divendres 28 Consell Presbiteral
Escola de Pregària per a Joves
- Dissabte 29 Trobada d'escolans al Seminari Diocesà

Març

- Diumenge 1 Ritu d'elecció de catecúmens a la Catedral
- Dilluns 9 Recés preparació quaresma del clergat al Centre Borja
- Dissabte 21 Jornada de portes obertes al Seminari
Mostra de cinema espiritual per a infants a Terrassa
Vetlla de Pregària per les Vocacions
- Diumenge 22 Dia del Seminari
- Dilluns 23 Trobada de formació de preveres joves
- Dijous 26 Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics
- Divendres 27 Col·legi de Consultors

Abril

- Dimarts 7 Missa Crismal
- Dilluns 20 Trobada de formació de preveres joves
- Dissabte 25 Romiatge diocesà de malalts a La Salut

Maig

- Divendres 8 Escola de Pregària per a joves a la Catedral
- Divendres 15 Consell Presbiteral
- Dissabte 16 Consell Pastoral Diocesà

- Dilluns 18 Trobada de formació de preveres joves
Dimecres 27 Reunió d'Arxiprestes
Dijous 28 Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics
Divendres 29 Col·legi de Consultors
Dissabte 30 Trobada de formació dels diaques permanents
Diumenge 31 IX Trobada diocesana d'Apostolat Seglar

Juny

- Dimecres 3 Reunió de Delegats Episcopals
Dilluns 15 Excursió de final de curs del clergat

Juliol- Agost

- Del 27 de juliol al 3 d'agost VII Pelegrinatge diocesà d'estiu per joves a Lourdes
Del 2 al 8 d'agost Trobada d'estiu de les famílies

Vida diocesana

Crònica diocesana

Francesc Llonch Soler, nou Director General de Càritas Diocesana de Terrassa

El dia 2 de juliol de 2019 Mons. Josep Àngel Saiz Meneses va nomenar el Sr. Francesc Llonch Soler nou Director General de Càritas Diocesana de Terrassa.

Substitueix en el càrrec al Sr. Salvador Obiols Gras, que va ser nomenat el 19 d'octubre de l'any 2012 al mateix temps que es va crear l'estructura diocesana de Càritas. Al llarg d'aquests anys el Sr. Obiols, juntament amb l'equip de col·laboradors, professionals i voluntaris de Càritas, ha consolidat l'estructura diocesana de la institució i ha potenciat el seu treball. En aquests set anys de dedicació intensa s'ha inaugurat la seu de Càritas Diocesana a la ciutat de Sabadell (2014), s'ha creat APASOMI empresa d'inserció laboral (2015), l'Observatori de la Realitat Social (2017) i s'ha celebrat el cinquè aniversari de la creació de Càritas Diocesana en el marc de la Jornada Mundial del Pobre (2018).

En la reunió del Consell Diocesà de Càritas celebrada el dia 2 de juliol el Sr. Bisbe ha agraït la dedicació del Sr. Obiols com a primer Director General de Càritas Diocesana i el seu valuós servei a la pastoral diocesana en aquest àmbit fonamental de la missió de l'Església i que constitueix un dels seus rostres més propers a la nostra societat.

El Sr. Francesc Llonch Soler va néixer a Castellar del Vallès l'any 1947. És enginyer tèxtil i s'ha dedicat professionalment com a empresari en el sector tèxtil. Entre els anys 1994 i 1998 va ser president del Gremi de Fabricants de Sabadell i membre de la Junta i Comitè Executiu de Foment del Treball. Ha estat conseller de la companyia d'aigües de Sabadell CASSA i actualment és patró de la Fundació per la Indústria i membre de la Junta de Texfor. Està casat i té 4 filles i 11 nets.

Trobada de final de curs del Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics

El dissabte 6 de juliol Mons. Saiz Meneses va presidir la darrera reunió del curs del Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics que va tenir lloc a Mosqueroles. Els consellers varen visitar el temple i les obres realitzades i compartiren un dinar de germanor.

Un centenar d'adolescents participen en una trobada de Confirmació

Entre els dies 8 i 13 de juliol prop d'un centenar d'adolescents de diverses parròquies han participat en una trobada de Confirmació que ha tingut lloc a Getafe (Madrid). Es tracta dels grups que segueixen el mètode Edge. Els han acompanyat diversos preveres diocesans, seminaristes i altres catequistes, i han compartit experiències amb altres joves de diòcesis espanyoles.

Pelegrinatge diocesà de mestres i professors

Entre els dies 12 i 15 de juliol, Mons. Saiz Meneses va presidir el segon pelegrinatge amb mestres i professors de les escoles parroquials i diocesanes a La Rioja. Participaren més de cinquanta professors i mestres de les escoles.

La primera parada del dia 12 va ser a la basílica del Pilar de Saragossa, on van celebrar l'eucaristia a la capella de la Mare de Déu. Després el viatge va continuar fins a Santo Domingo de la Calzada, que celebra el mil·lenari del naixement del sant que va preparar la ciutat per acollir i atendre els peregrins.

Dissabte dia 13 tingué lloc una excursió a San Millán de la Cogolla, ens va fer viure a tots i totes el lema de les escoles de la Fundació d'enguany "L'aventura de la Vida". Per la tarda, va arribar la visita als monestir de Suso i Yuso, on San Millán es va retirar a la vida eremítica, però on sempre la gent l'anava a buscar per que els ajudés en les seves necessitats. També a Yuso vam poder veure, dins d'una visita molt interessant sobre l'aparició de la llengua castellana, una de les col·leccions de cantorals per la litúrgia completa.

El diumenge 14 vam fer una visita a la catedral de Santo Domingo i el museu i l'exposició fets pel mil·lenari calceatense.

Una mica de convivència a la tarda, amb la possibilitat de visitar la Torre i el claustre del convent de Sant Francesc, i vam visitar unes bodegues.

El dilluns 15 tingué lloc la tornada amb aturada a la catedral de Barbastre

Benedicció d'un cruceiro

El diumenge 21 de juliol Mons. Saiz Meneses presidí la Missa a l'església de Sant Jaume del Pla del Bonaire (Terrassa). Estigué acompanyat per Mn. Fidel Catalán, rector, i altres preveres i diaques. En acabar va beneir en els jardins de l'església un cruceiro típic del camí de Sant Jaume, que precisament passa per aquell indret. Després compartí un dinar popular amb els feligresos d'aquella comunitat.

El Bisbe de Terrassa peregrina a Santiago amb més de 300 joves

Entre els dies 22 i 29 de juliol va tenir lloc la sisena peregrinació diocesana de joves organitzada per la Delegació de Joventut de la diòcesi de Terrassa, en aquesta ocasió a Santiago de Compostel·la.

Va presidir la peregrinació Mons. Josep Àngel Saiz Meneses, acompanyat pel seu bisbe auxiliar, Mons. Salvador Cristau, 10 preveres i 2 diaques. Hi han participat 310 joves de la major part dels arxiprestats de la diòcesi. Eren joves de Terrassa (Sant Esperit, Sagrada Família, Sant Pau, Sant Llorenç, Mare de Déu del Carme i les Fonts), Matadepera, Sabadell (Sant Feliu, Sagrat Cor i Escola La Salut), Rubí (Sant Pere i Santa Maria) Sant Quirze del Vallès, Sant Cugat del Vallès, Valldoreix, Cerdanyola del Vallès (Mare de Déu del Roser), Cardedeu, L'Ametlla del Vallès i Montornès del Vallès.

Cada dia tenia el seu espai de pregària de bon matí i al vespre, de caminar durant tot el matí, reflexionar i compartir a la tarda en catequesis i tallers, i celebrar la Missa al vespre. Un dels dies tingué lloc la celebració de la Reconciliació. Hi hagueren també moments de convivència i lúdics i amb activitats esportives.

El dilluns 22 de juliol va començar la peregrinació. Varen arribar en autocar a Muros on varen tenir, a la tarda, la presentació i primera catequesi sobre

la creació. A les 19h Mons. Saiz Meneses presidí la Missa a la parròquia de Muros.

El dimarts 23 de juliol varen fer la primera etapa a peu, de Finisterre a Cee. La catequesi va tractar de l'Èxode. Cada dia es caminava pel matí, a la tarda hi havia reflexió i dinàmiques de grup sobre el sentit del pelegrinatge i, al vespre, la Missa.

El dimecres 24 varen anar de Cee a Oliveiroa. La catequesi tractà de la vocació a partir de la figura bíblica de Samuel. Celebraren la Missa a la parròquia de Mazaricos, on varen pernoctar.

El dijous 25, festa de l'apòstol Sant Jaume, no es va caminar. Al matí tingué lloc la celebració de la Reconciliació i la Missa. La tarda es va dedicar a diverses activitats lúdiques i esportives. En el moment del dinar els joves varen felicitar el Sr. Bisbe amb motiu del seu quinzè aniversari com a Bisbe de Terrassa.

El divendres 26 de juliol els 310 joves amb el seu Bisbe varen caminar de As Maroñas a Negreira on arribaren al migdia. A la tarda tingueren la catequesi sobre el testimoni cristià i al vespre la celebració de la Missa a la parròquia del poble.

El dissabte 27 de juliol es va caminar des de Negreira a Santiago de Compostel.la, on visitaren la Catedral i la tomba del sant i celebraren l'Eucaristia a l'església de Sant Francesc.

El diumenge es celebrà la Missa de cloenda a la Catedral de Burgos i el Sr. Bisbe anuncià que el pelegrinatge del proper any serà al Santuari de la Mare de Déu de Lourdes.

Vacances diocesanes d'estiu en família

Del 31 de juliol al 4 d'agost la delegació Episcopal de Pastoral Familiar ha organitzat per segon any una trobada d'estiu a Tortosa. Uns dies per con-viure, compartir i créixer en la fe. Acompanyats del delegat, Mn. Francesc Xavier Farrés, les famílies han pogut gaudir d'excursions, cineforum i estones de formació i de lleure. El rosari, la litúrgia de les hores i l'eucaristia diària, juntament amb una vetlla d'adoració amb celebració penitencial van completar el dia a dia. El diumenge celebraren l'Eucaristia a la Capella de la Mare de Déu de la Cinta de la Catedral de Tortosa.

La diòcesi de Terrassa participa en el 10è aniversari de l'Acció Catòlica General

De l'1 al 4 d'agost tingué lloc a Àvila el 10è aniversari de la refundació de l'Acció Catòlica general per part de la Conferència Episcopal. Foren jornades de treball i de celebració amb el lema "Fent realitat el somni de Déu". Hi participà un grup de la diòcesi, de la parròquia de Sant Esteve de Granollers, amb Mn. Josep Monfort i Mn. Joan Carles Montserrat.

Santa Seu

Sant Pare

Carta del Papa Francisco a los sacerdotes con ocasión del 160 aniversario de la muerte del santo cura de Ars, 4 de agosto de 2019

A mis hermanos presbíteros.

Queridos hermanos:

Recordamos los 160 años de la muerte del santo Cura de Ars a quien Pío XI presentó como patrono para todos los párrocos del mundo¹. En su fiesta quiero escribirles esta carta, no sólo a los párrocos sino también a todos Ustedes hermanos presbíteros que sin hacer ruido “lo dejan todo” para estar empeñados en el día a día de vuestras comunidades. A Ustedes que, como el Cura de Ars, trabajan en la “trinchera”, llevan sobre sus espaldas el peso del día y del calor (cf. *Mt 20,12*) y, expuestos a un sinnúmero de situaciones, “dan la cara” cotidianamente y sin darse tanta importancia, a fin de que el Pueblo de Dios esté cuidado y acompañado. Me dirijo a cada uno de Ustedes que, tantas veces, de manera desapercibida y sacrificada, en el cansancio o la fatiga, la enfermedad o la desolación, asumen la misión como servicio a Dios y a su gente e, incluso con todas las dificultades del camino, escriben las páginas más hermosas de la vida sacerdotal.

Hace un tiempo manifestaba a los obispos italianos la preocupación de que, en no pocas regiones, nuestros sacerdotes se sienten ridiculizados y “culpabilizados” por crímenes que no cometieron y les decía que ellos necesitan encontrar en su obispo la figura del hermano mayor y el padre que los aliente en estos tiempos difíciles, los estimule y sostenga en el camino².

¹ Carta ap. *Anno Iubilari: AAS 21* (1929), 313.

² Conferencia Episcopal Italiana (20 mayo 2019). La paternidad espiritual que impulsa al Obispo a no dejar huérfanos a sus presbíteros, y se puede “palpar” no sólo en la capacidad que estos tengan de tener abiertas sus puertas para todos sus curas sino en ir a buscarlos para cuidar y acompañar.

Como hermano mayor y padre también quiero estar cerca, en primer lugar para *agradecerles* en nombre del santo Pueblo fiel de Dios todo lo que recibe de Ustedes y, a su vez, *animarlos* a renovar esas palabras que el Señor pronunció con tanta ternura el día de nuestra ordenación y constituyen la fuente de nuestra alegría: «Ya no los llamo siervos..., yo los llamo amigos» (Jn 15,15)³.

DOLOR

«He visto la aflicción de mi pueblo» (Ex 3,7).

En estos últimos tiempos hemos podido oír con mayor claridad el grito, tantas veces silencioso y silenciado, de hermanos nuestros, víctimas de abuso de poder, conciencia y sexual por parte de ministros ordenados. Sin lugar a dudas es un tiempo de sufrimiento en la vida de las víctimas que padecieron las diferentes formas de abusos; también para sus familias y para todo el Pueblo de Dios.

Como Ustedes saben estamos firmemente comprometidos con la puesta en marcha de las reformas necesarias para impulsar, desde la raíz, una cultura basada en el cuidado pastoral de manera tal que la cultura del abuso no encuentre espacio para desarrollarse y, menos aún, perpetuarse. No es tarea fácil y de corto plazo, reclama el compromiso de todos. Si en el pasado la omisión pudo transformarse en una forma de respuesta, hoy queremos que la conversión, la transparencia, la sinceridad y solidaridad con las víctimas se convierta en nuestro modo de hacer la historia y nos ayude a estar más atentos ante todo sufrimiento humano⁴.

Este dolor no es indiferente tampoco a los presbíteros. Así lo pude constatar en las diferentes visitas pastorales tanto en mi diócesis como en otras donde tuve la oportunidad de mantener encuentros y charlas personales con sacerdotes. Muchos de ellos me manifestaron su indignación por lo sucedido, y también cierta impotencia, ya que además del «desgaste por la entrega han vivido el daño que provoca la sospecha y el cuestionamiento, que en algunos o muchos pudo haber introducido la duda, el miedo y la

³ Cf. S. Juan XXIII, Carta enc. *Sacerdotii nostri primordia*, en el I centenario del tránsito del santo Cura de Ars (1 agosto 1959).

⁴ Cf. *Carta al Pueblo de Dios* (20 agosto 2018).

desconfianza»⁵. Numerosas son las cartas de sacerdotes que comparten este sentir. Por otra parte, consuela encontrar pastores que, al constatar y conocer el dolor sufriente de las víctimas y del Pueblo de Dios, se movilizan, buscan palabras y caminos de esperanza.

Sin negar y repudiar el daño causado por algunos hermanos nuestros sería injusto no reconocer a tantos sacerdotes que, de manera constante y honesta, entregan todo lo que son y tienen por el bien de los demás (cf. 2 Co 12,15) y llevan adelante una paternidad espiritual capaz de llorar con los que lloran; son innumerables los sacerdotes que hacen de su vida una obra de misericordia en regiones o situaciones tantas veces inhóspitas, alejadas o abandonadas incluso a riesgo de la propia vida. Reconozco y agradezco vuestro valiente y constante ejemplo que, en momentos de turbulencia, vergüenza y dolor, nos manifiesta que Ustedes siguen jugándose con alegría por el Evangelio⁶.

Estoy convencido de que, en la medida en que seamos fieles a la voluntad de Dios, los tiempos de purificación eclesial que vivimos nos harán más alegres y sencillos y serán, en un futuro no lejano, muy fecundos. «¡No nos desanimemos! El señor está purificando a su Esposa y nos está convirtiendo a todos a Sí. Nos permite experimentar la prueba para que entendamos que sin Él somos polvo. Nos está salvando de la hipocresía y de la espiritualidad de las apariencias. Está soplando su Espíritu para devolver la belleza a su Esposa sorprendida en flagrante adulterio. Nos hará bien leer hoy el capítulo 16 de Ezequiel. Esa es la historia de la Iglesia. Esa es mi historia, puede decir alguno de nosotros. Y, al final, a través de tu vergüenza, seguirás siendo un pastor. Nuestro humilde arrepentimiento, que permanece en silencio, en lágrimas ante la monstruosidad del pecado y la insondable grandeza del perdón de Dios, es el comienzo renovado de nuestra santidad»⁷.

⁵ *Encuentro con los sacerdotes, religiosos/as, consagrados/as y seminaristas*, Santiago de Chile (16 enero 2018).

⁶ Cf. *Carta al Pueblo de Dios que peregrina en Chile* (31 mayo 2018).

⁷ *Encuentro con los sacerdotes de la Diócesis de Roma* (7 marzo 2019).

GRATITUD

«Doy gracias sin cesar por Ustedes» (Ef 1,16).

La vocación, más que una elección nuestra, es respuesta a un llamado gratuito del Señor. Es bueno volver una y otra vez sobre esos pasajes evangélicos donde vemos a Jesús rezar, elegir y llamar «para que estén con Él y para enviarlos a predicar» (Mc3,14).

Quisiera recordar aquí a un gran maestro de vida sacerdotal de mi país natal, el padre Lucio Gera quien, hablando a un grupo de sacerdotes en tiempos de muchas pruebas en América Latina, les decía: “Siempre, pero sobre todo en las pruebas, debemos volver a esos momentos luminosos en que experimentamos el llamado del Señor a consagrar toda nuestra vida a su servicio”. Es lo que me gusta llamar “la memoria deuteronomica de la vocación” que nos permite volver «a ese punto incandescente en el que la gracia de Dios me tocó al comienzo del camino y con esa chispa volver a encender el fuego para el hoy, para cada día y llevar calor y luz a mis hermanos y hermanas. Con esta chispa se enciende una alegría humilde, una alegría que no ofende el dolor y la desesperación, una alegría buena y serena»⁸.

Un día pronunciamos un “sí” que nació y creció en el seno de una comunidad cristiana de la mano de esos santos «de la puerta de al lado»⁹ que nos mostraron con fe sencilla que valía la pena entregar todo por el Señor y su Reino. Un “sí” cuyo alcance ha tenido y tendrá una trascendencia impensada, que muchas veces no llegaremos a imaginar todo el bien que fue y es capaz de generar. ¡Qué lindo cuando un cura anciano se ve rodeado y visitado por esos pequeños —ya adultos— que bautizó en sus inicios y, con gratitud, le vienen a presentar la familia! Allí descubrimos que fuimos ungidos para ungir y la unción de Dios nunca defrauda y me hace decir con el Apóstol: «Doy gracias sin cesar por Ustedes» (Ef 1,16) y por todo el bien que han hecho.

En momentos de tribulación, fragilidad, así como en los de debilidad y manifestación de nuestros límites, cuando la peor de todas las tentaciones es quedarse rumiando la desolación¹⁰ fragmentando la mirada, el juicio y

⁸ *Homilía en la Vigilia Pascual* (19 abril 2014).

⁹ *Gaudete et Exsultate*, 7.

¹⁰ Cf. J. M. Bergoglio, *Las cartas de la tribulación*, Herder 2019, p. 21.

el corazón, en esos momentos es importante —hasta me animaría a decir crucial— no sólo no perder la memoria agradecida del paso del Señor por nuestra vida, la memoria de su mirada misericordiosa que nos invitó a jugárnosla por Él y por su Pueblo, sino también animarse a ponerla en práctica y con el salmista poder armar nuestro propio canto de alabanza porque «eterna es su misericordia» (*Sa/135*).

El agradecimiento siempre es un “arma poderosa”. Sólo si somos capaces de contemplar y agradecer concretamente todos los gestos de amor, generosidad, solidaridad y confianza, así como de perdón, paciencia, aguante y compasión con los que fuimos tratados, dejaremos al Espíritu regalarnos ese aire fresco capaz de renovar (y no emparchar) nuestra vida y misión. Dejemos que, al igual que Pedro en la mañana de la “pesca milagrosa”, el constatar tanto bien recibido nos haga despertar la capacidad de asombro y gratitud que nos lleve a decir: «Aléjate de mí, Señor, porque soy un pecador» (*Lc 5,8*) y, escuchemos una vez más de boca del Señor su llamado: «No temas, de ahora en adelante serás pescador de hombres» (*Lc 5,10*); porque «eterna es su misericordia».

Hermanos, gracias por vuestra fidelidad a los compromisos contraídos. Es todo un signo que, en una sociedad y una cultura que convirtió “lo gaseoso” en valor, existan personas que apuesten y busquen asumir compromisos que exigen toda la vida. Sustancialmente estamos diciendo que seguimos creyendo en Dios que jamás ha quebrantado su alianza, inclusive cuando nosotros la hemos quebrantado incontablemente. Esto nos invita a celebrar la fidelidad de Dios que no deja de confiar, creer y apostar a pesar de nuestros límites y pecados, y nos invita a hacer lo mismo. Conscientes de llevar un tesoro en vasijas de barro (cf. *2 Co 4,7*), sabemos que el Señor triunfa en la debilidad (cf. *2 Co 12,9*), no deja de sostenernos y llamarnos, dándonos el ciento por uno (cf. *Mc 10,29-30*) porque «eterna es su misericordia».

Gracias por la alegría con la que han sabido entregar sus vidas, mostrando un corazón que con los años luchó y lucha para no volverse estrecho y amargo y ser, por el contrario, cotidianamente ensanchado por el amor a Dios y a su pueblo; un corazón que, como al buen vino, el tiempo no lo ha agriado, sino que le dio una calidad cada vez más exquisita; porque «eterna es su misericordia».

Gracias por buscar fortalecer los vínculos de fraternidad y amistad en el presbiterio y con vuestro obispo, sosteniéndose mutuamente, cuidando al que está enfermo, buscando al que se aísla, animando y aprendiendo

la sabiduría del anciano, compartiendo los bienes, sabiendo reír y llorar juntos, ¡cuán necesarios son estos espacios! E inclusive siendo constantes y perseverantes cuando tuvieron que asumir alguna misión áspera o impulsar a algún hermano a asumir sus responsabilidades; porque «eterna es su misericordia».

Gracias por el testimonio de perseverancia y “aguante” (*hypomoné*) en la entrega pastoral que tantas veces, movidos por la *parresía* del pastor¹¹, nos lleva a luchar con el Señor en la oración, como Moisés en aquella valiente y hasta riesgosa intercesión por el pueblo (cf. *Nm* 14,13-19; *Ex* 32,30-32; *Dt* 9,18-21); porque «eterna es su misericordia».

Gracias por celebrar diariamente la Eucaristía y apacentar con misericordia en el sacramento de la reconciliación, sin rigorismos ni laxismos, haciéndose cargo de las personas y acompañándolas en el camino de conversión hacia la vida nueva que el Señor nos regala a todos. Sabemos que por los escalones de la misericordia podemos llegar hasta lo más bajo de nuestra condición humana —fragilidad y pecados incluidos— y, en el mismo instante, experimentar lo más alto de la perfección divina: «Sean misericordiosos como el Padre es misericordioso»¹². Y así ser «capaces de caldear el corazón de las personas, de caminar con ellas en la noche, de saber dialogar e incluso descender a su noche y su oscuridad sin perderse»¹³; porque «eterna es su misericordia».

Gracias por ungir y anunciar a todos, con ardor, “a tiempo y a destiempo” el Evangelio de Jesucristo (cf. *2 Tm* 4,2), sondeando el corazón de la propia comunidad «para buscar dónde está vivo y ardiente el deseo de Dios y también dónde ese diálogo, que era amoroso, fue sofocado o no pudo dar fruto»¹⁴; porque «eterna es su misericordia».

Gracias por las veces en que, dejándose conmover en las entrañas, han acogido a los caídos, curado sus heridas, dando calor a sus corazones, mostrando ternura y compasión como el samaritano de la parábola (cf. *Lc* 10,25-37). Nada urge tanto como esto: proximidad, cercanía, hacernos cercanos a la carne del hermano sufriente. ¡Cuánto bien hace

¹¹ Cf. *Encuentro con los sacerdotes de la Diócesis de Roma* (6 marzo 2014).

¹² *Retiro con ocasión del Jubileo de los Sacerdotes, Primera Meditación* (2 junio 2016).

¹³ A. Spadaro, *Entrevista a Papa Francesco*, “*La Civiltà Cattolica*” 3918 (19 settembre 2013), 462.

¹⁴ *Evangelii Gaudium*, 137.

el ejemplo de un sacerdote que se acerca y no le huye a las heridas de sus hermanos!¹⁵. Reflejo del corazón del pastor que aprendió el gusto espiritual de sentirse uno con su pueblo¹⁶; que no se olvida que salió de él y que sólo en su servicio encontrará y podrá desplegar su más pura y plena identidad, que le hace desarrollar un estilo de vida austera y sencilla, sin aceptar privilegios que no tienen sabor a Evangelio; porque «eterna es su misericordia».

Gracias demos, también por la santidad del Pueblo fiel de Dios que somos invitados a apacentar y, a través del cual, el Señor también nos apacienta y cuida con el regalo de poder contemplar a ese pueblo en esos «padres que cuidan con tanto amor a sus hijos, en esos hombres y mujeres que trabajan para llevar el pan a su casa, en los enfermos, en las religiosas ancianas que siguen sonriendo. En esta constancia para seguir adelante día a día, veo la santidad de la Iglesia militante»¹⁷. Agradecemos por cada uno de ellos y dejémonos socorrer y estimular por su testimonio; porque «eterna es su misericordia».

ÁNIMO

«Mi deseo es que se sientan animados» (Col 2,2).

Mi segundo gran deseo, haciéndome eco de las palabras de san Pablo, es acompañarlos a renovar nuestro ánimo sacerdotal, fruto ante todo de la acción del Espíritu Santo en nuestras vidas. Frente a experiencias dolorosas todos tenemos necesidad de consuelo y de ánimo. La misión a la que fuimos llamados no entraña ser inmunes al sufrimiento, al dolor e inclusive a la incomprensión¹⁸; al contrario, nos pide mirarlos de frente y asumirlos para dejar que el Señor los transforme y nos configure más a Él. «En el fondo, la falta de un reconocimiento sincero, dolorido y orante de nuestros límites es lo que impide a la gracia actuar mejor en nosotros, ya que no le deja espacio para provocar ese bien posible que se integra en un camino sincero y real de crecimiento»¹⁹.

¹⁵ Cf. *Encuentro con los sacerdotes de la Diócesis de Roma* (6 marzo 2014).

¹⁶ Cf. *Evangelii Gaudium*, 268.

¹⁷ *Gaudete et Exsultate*, 7.

¹⁸ Cf. *Misericordia et Misera*, 13.

¹⁹ *Gaudete et Exsultate*, 50.

Un buen “test” para conocer como está nuestro corazón de pastor es preguntarnos cómo enfrentamos el dolor. Muchas veces se puede actuar como el levita o el sacerdote de la parábola que dan un rodeo e ignoran al hombre caído (cf. *Lc 10,31-32*). Otros se acercan mal, lo intelectualizan refugiándose en lugares comunes: “la vida es así”, “no se puede hacer nada”, dando lugar al fatalismo y la desazón; o se acercan con una mirada de preferencias selectivas que lo único que genera es aislamiento y exclusión. «Como el profeta Jonás siempre llevamos latente la tentación de huir a un lugar seguro que puede tener muchos nombres: individualismo, espiritualismo, encerramiento en pequeños mundos...»²⁰, los cuales lejos de hacer que nuestras entrañas se conmuevan terminan apartándonos de las heridas propias, de las de los demás y, por tanto, de las llagas de Jesús²¹.

En esta misma línea quisiera señalar otra actitud sutil y peligrosa que, como le gustaba decir a Bernanos, es «el máspreciado de los elixires del demonio»²² y la más nociva para quienes queremos servir al Señor porque siembra desaliento, orfandad y conduce a la desesperación²³. Desilusionados con la realidad, con la Iglesia o con nosotros mismos, podemos vivir la tentación de apegarnos a una *tristeza dulzona*, que los padres de Oriente llamaban acedia. El card. Tomáš Špidlík decía: «Si nos asalta la tristeza por cómo es la vida, por la compañía de los otros, porque estamos solos... entonces es porque tenemos una falta de fe en la Providencia de Dios y en su obra. La tristeza [...] paraliza el ánimo de continuar con el trabajo, con la oración, nos hace antipáticos para los que viven junto a nosotros. Los monjes, que dedican una larga descripción a este vicio, lo llaman el peor enemigo de la vida espiritual»²⁴.

Conocemos esa tristeza que lleva al acostumbramiento y conduce paulatinamente a la naturalización del mal y a la injusticia con el tenue susurrar del “siempre se hizo así”. Tristeza que vuelve estéril todo intento de transformación y conversión propagando resentimiento y animosidad. «Ésa no es la opción de una vida digna y plena, ése no es el deseo de Dios para nosotros, ésa no es la vida en el Espíritu que brota del corazón de Cristo Resucitado» y para la que fuimos llamados²⁵. Hermanos, cuando

²⁰ *Gaudete et Exsultate*, 134.

²¹ Cf. J. M. Bergoglio, *Reflexiones en esperanza*, LEV 2013, p. 14.

²² *Journal d'un curé de campagne*, 135. Cf. *Evangelii Gaudium*, 83.

²³ Cf. Barsanufio, *Cartas*; en V. Cutro – M. T. Szwemin, *Bisogno di paternità*, Varsavia 2018, p. 124.

²⁴ Cf. *El arte de purificar el corazón*, Monte Carmelo 2003, p. 60.

²⁵ *Evangelii Gaudium*, 2.

esa *tristeza dulzona* amenace con adueñarse de nuestra vida o de nuestra comunidad, sin asustarnos ni preocuparnos, pero con determinación, pidamos y hagamos pedir al Espíritu que «venga a despertarnos, a pegarnos un sacudón en nuestra modorra, a liberarnos de la inercia. Desafiemos las costumbres, abramos bien los ojos, los oídos y sobre todo el corazón, para dejarnos descolocar por lo que sucede a nuestro alrededor y por el grito de la Palabra viva y eficaz del Resucitado»²⁶.

Permítanme repetirlo, todos necesitamos del consuelo y la fortaleza de Dios y de los hermanos en los tiempos difíciles. A todos nos sirven aquellas sentidas palabras de san Pablo a sus comunidades: «Les pido, por tanto, que no se desanimen a causa de las tribulaciones» (*Ef 3,13*); «Mi deseo es que se sientan animados» (*Col 2,2*), y así poder llevar adelante la misión que cada mañana el Señor nos regala: transmitir «una buena noticia, una alegría para todo el pueblo» (*Lc 2,10*). Pero, eso sí, no ya como teoría o conocimiento intelectual o moral de lo que debería ser, sino como hombres que en medio del dolor fueron transformados y transfigurados por el Señor, y como Job llegan a exclamar: «Yo te conocía sólo de oídas, pero ahora te han visto mis ojos» (42,5). Sin esta experiencia fundante, todos nuestros esfuerzos nos llevarán por el camino de la frustración y el desencanto.

A lo largo de nuestra vida, hemos podido contemplar como «con Jesucristo siempre nace y renace la alegría»²⁷. Si bien existen distintas etapas en esta vivencia, sabemos que más allá de nuestras fragilidades y pecados Dios siempre «nos permite levantar la cabeza y volver a empezar, con una ternura que nunca nos desilusiona y que siempre puede devolvernos la alegría»²⁸. Esa alegría no nace de nuestros esfuerzos voluntaristas o intelectualistas sino de la confianza de saber que siguen actuantes las palabras de Jesús a Pedro: en el momento que seas zarandeado, no te olvides que «yo mismo he rogado por ti, para que no te falte la fe» (*Lc 22,32*). El Señor es el primero en rezar y en luchar por vos y por mí. Y nos invita a entrar de lleno en su oración. Inclusive pueden llegar momentos en los que tengamos que sumergirnos en «la oración de Getsemaní, la más humana y la más dramática de las plegarias de Jesús [...]. Hay súplica, tristeza, angustia, casi una desorientación (*Mc 14,33s.*)»²⁹.

²⁶ *Gaudete et Exsultate*, 137.

²⁷ *Evangelii Gaudium*, 1.

²⁸ *Ibid.*, 3.

²⁹ J. M. Bergoglio, *Reflexiones en esperanza*, LEV 2013, p. 26.

Sabemos que no es fácil permanecer delante del Señor dejando que su mirada recorra nuestra vida, sane nuestro corazón herido y lave nuestros pies impregnados de la mundanidad que se adhirió en el camino e impide caminar. En la oración experimentamos nuestra bendita precariedad que nos recuerda que somos discípulos necesitados del auxilio del Señor y nos libera de esa tendencia «prometeica de quienes en el fondo sólo confían en sus propias fuerzas y se sienten superiores a otros por cumplir determinadas normas»³⁰.

Hermanos, Jesús más que nadie, conoce nuestros esfuerzos y logros, así como también los fracasos y desaciertos. Él es el primero en decirnos: «Vengan a mí todos los que están afligidos y agobiados, y yo los aliviaré. Carguen sobre Ustedes mi yugo y aprendan de mí, porque soy paciente y humilde de corazón, y así encontrar alivio» (Mt 11,28-29).

En una oración así sabemos que nunca estamos solos. La oración del pastor es una oración habitada tanto por el Espíritu «que clama a Dios llamándolo ¡Abba!, es decir, ¡Padre!» (Ga 4,6) como por el pueblo que le fue confiado. Nuestra misión e identidad se entienden desde esta doble vinculación.

La oración del pastor se nutre y encarna en el corazón del Pueblo de Dios. Lleva las marcas de las heridas y alegrías de su gente a la que presenta desde el silencio al Señor para que las unja con el don del Espíritu Santo. Es la esperanza del pastor que confía y lucha para que el Señor cure nuestra fragilidad, la personal y la de nuestros pueblos. Pero no perdamos de vista que precisamente en la oración del Pueblo de Dios es donde se encarna y encuentra lugar el corazón del pastor. Esto nos libra a todos de buscar o querer respuestas fáciles, rápidas y prefabricadas, permitiéndole al Señor que sea Él (y no nuestras recetas y prioridades) quien muestre un camino de esperanza. No perdamos de vista que, en los momentos más difíciles de la comunidad primitiva, tal como leemos en el libro de los Hechos de los Apóstoles, la oración se constituyó en la verdadera protagonista.

Hermanos, reconozcamos nuestra fragilidad, sí; pero dejemos que Jesús la transforme y nos lance una y otra vez a la misión. No nos perdamos la alegría de sentirnos “ovejas”, de saber que él es nuestro Señor y Pastor.

Para mantener animado el corazón es necesario no descuidar estas dos vinculaciones constitutivas de nuestra identidad: la primera, con Jesús.

³⁰ *Evangelii Gaudium*, 94.

Cada vez que nos desvinculamos de Jesús o descuidamos la relación con Él, poco a poco nuestra entrega se va secando y nuestras lámparas se quedan sin el aceite capaz de iluminar la vida (cf. *Mt 25,1-13*): «Así como el sarmiento no puede dar fruto si no permanece en la vid, tampoco Ustedes, si no permanecen en mí. Permanezcan en mi amor (...) porque separados de mí, nada pueden hacer» (*Jn 15,4-5*). En este sentido, quisiera animarlos a no descuidar el acompañamiento espiritual, teniendo a algún hermano con quien charlar, confrontar, discutir y discernir en plena confianza y transparencia el propio camino; un hermano sapiente con quien hacer la experiencia de saberse discípulos. Búsquenlo, encuéntralo y disfruten de la alegría de dejarse cuidar, acompañar y aconsejar. Es una ayuda insustituible para poder vivir el ministerio haciendo la voluntad del Padre (cf. *Hb 10,9*) y dejar al corazón latir con «los mismos sentimientos de Cristo» (*Fip 2,5*). Qué bien nos hacen las palabras del Eclesiastés: «Valen más dos juntos que uno solo... si caen, uno levanta a su compañero, pero ¡pobre del que está solo y se cae, sin tener nadie que lo levante!» (4,9-10).

La otra vinculación constitutiva: acrecienten y alimenten el vínculo con vuestro pueblo. No se aíslen de su gente y de los presbiterios o comunidades. Menos aún se enclaustran en grupos cerrados y elitistas. Esto, en el fondo, asfixia y envenena el alma. Un ministro animado es un ministro siempre en salida; y “estar en salida” nos lleva a caminar «a veces delante, a veces en medio y a veces detrás: delante, para guiar a la comunidad; en medio, para mejor comprenderla, alentarla y sostenerla; detrás, para mantenerla unida y que nadie se quede demasiado atrás... y también por otra razón: porque el pueblo tiene “olfato”. Tiene olfato en encontrar nuevas sendas para el camino, tiene el “*sensus fidei*” [cf. *LG 12*]. ¿Hay algo más bello?»³¹. Jesús mismo es el modelo de esta opción evangelizadora que nos introduce en el corazón del pueblo. ¡Qué bien nos hace mirarlo cercano a todos! La entrega de Jesús en la cruz no es más que la culminación de ese estilo evangelizador que marcó toda su existencia.

Hermanos, el dolor de tantas víctimas, el dolor del Pueblo de Dios, así como el nuestro propio no puede ser en vano. Es Jesús mismo quien carga todo este peso en su cruz y nos invita a renovar nuestra misión para estar cerca de los que sufren, para estar, sin vergüenzas, cerca de las miserias humanas y, por qué no, vivirlas como propias para hacerlas eucaristía³².

³¹ *Encuentro con el clero, personas de vida consagrada y miembros de consejos pastorales*, Asís (4 octubre 2013).

³² Cf. *Evangelii Gaudium*, 268-270.

Nuestro tiempo, marcado por viejas y nuevas heridas necesita que seamos artesanos de relación y de comunión, abiertos, confiados y expectantes de la novedad que el Reino de Dios quiere suscitar hoy. Un Reino de pecadores perdonados invitados a testimoniar la siempre viva y actuante compasión del Señor; «porque eterna es su misericordia».

ALABANZA

«Proclama mi alma la grandeza del Señor» (Lc 1,46).

Es imposible hablar de gratitud y ánimo sin contemplar a María. Ella, mujer de corazón traspasado (cf. Lc 2,35), nos enseña la alabanza capaz de abrir la mirada al futuro y devolver la esperanza al presente. Toda su vida quedó condensada en su canto de alabanza (cf. Lc 1,46-55) que también somos invitados a entonar como promesa de plenitud.

Cada vez que voy a un Santuario Mariano, me gusta “ganar tiempo” mirando y dejándome mirar por la Madre, pidiendo la confianza del niño, del pobre y del sencillo que sabe que ahí esta su Madre y es capaz de mendigar un lugar en su regazo. Y en ese estar mirándola, escuchar una vez más como el indio Juan Diego: «¿Qué hay hijo mío el más pequeño?, ¿qué entristece tu corazón? ¿Acaso no estoy yo aquí, yo que tengo el honor de ser tu madre?»³³.

Mirar a María es volver «a creer en lo revolucionario de la ternura y del cariño. En ella vemos que la humildad y la ternura no son virtudes de los débiles sino de los fuertes, que no necesitan maltratar a otros para sentirse importantes»³⁴.

Si alguna vez, la mirada comienza a endurecerse, o sentimos que la fuerza seductora de la apatía o la desolación quiere arraigar y apoderarse del corazón; si el gusto por sentirnos parte viva e integrante del Pueblo de Dios comienza a incomodar y nos percibimos empujados hacia una actitud elitista... no tengamos miedo de contemplar a María y entonar su canto de alabanza.

Si alguna vez nos sentimos tentados de aislarnos y encerrarnos en nosotros mismos y en nuestros proyectos protegiéndonos de los caminos siempre

³³ Cf. *Nican Mopohua*, 107, 118, 119.

³⁴ *Evangelii Gaudium*, 288.

polvorientos de la historia, o si el lamento, la queja, la crítica o la ironía se adueñan de nuestro accionar sin ganas de luchar, de esperar y de amar... miremos a María para que limpie nuestra mirada de toda “pelusa” que puede estar impidiéndonos ser atentos y despiertos para contemplar y celebrar a Cristo que Vive en medio de su Pueblo. Y si vemos que no logramos caminar derecho, que nos cuesta mantener los propósitos de conversión, digámosle como le suplicaba, casi con complicidad, ese gran párroco, poeta también, de mi anterior diócesis: «Esta tarde, Señora / la promesa es sincera; / por las dudas no olvides / dejar la llave afuera»³⁵. «Ella es la amiga siempre atenta para que no falte vino en nuestras vidas. Ella es la del corazón abierto por la espada, que comprende todas las penas. Como madre de todos, es signo de esperanza para los pueblos que sufren dolor de parto hasta que brote la justicia... como una verdadera madre, ella camina con nosotros, lucha con nosotros, y derrama incesantemente la cercanía del Amor de Dios»³⁶.

Hermanos, una vez más, «doy gracias sin cesar por Ustedes» (*Ef 1,16*) por vuestra entrega y misión con la confianza que «Dios quita las piedras más duras, contra las que se estrellan las esperanzas y las expectativas: la muerte, el pecado, el miedo, la mundanidad. La historia humana no termina ante una piedra sepulcral, porque hoy descubre la “piedra viva” (cf. *1 P 2,4*): Jesús resucitado. Nosotros, como Iglesia, estamos fundados en Él, e incluso cuando nos desanimamos, cuando sentimos la tentación de juzgarlo todo en base a nuestros fracasos, Él viene para hacerlo todo nuevo»³⁷.

Dejemos que sea la gratitud lo que despierte la alabanza y nos anime una vez más en la misión de ungir a nuestros hermanos en la esperanza. A ser hombres que testimonien con su vida la compasión y misericordia que sólo Jesús nos puede regalar.

Que el Señor Jesús los bendiga y la Virgen Santa los cuide. Y, por favor, les pido que no se olviden de rezar por mí.

Fraternalmente,

Francisco

*Roma, junto a San Juan de Letrán, 4 de agosto de 2019.
Memoria litúrgica del santo Cura de Ars.*

³⁵ Cf. A. L. Calori, *Aula Fúlgida*, Buenos Aires 1946.

³⁶ *Evangelii Gaudium*, 286.

³⁷ *Homilía en la Vigilia Pascual* (20 abril 2019).

Conferència
Episcopal
Barcinonense

Arquebisbat de Barcelona

Extinció de l'associació privada clerical Unió Sacerdotal

DECRET 41/19.- Barcelona, 16 de juliol de 2019

Rebuda la petició d'extinció canònica per part de l'actual Consell de l'associació privada clerical Unió Sacerdotal, la dissolució de la qual fou acordada en l'Assemblea General Extraordinària celebrada el 30 de maig de 2019, motivada per raó de la condició dels socis actuals i pel fet de no preveure's continuïtat de l'entitat;

Vist el parer de la Secció Jurídica de l'Oficina de Transparència, Suport Jurídic i Retiment de Compte sobre entitats sotmeses a la jurisdicció episcopal, així com l'informe del Sr. Promotor de Justícia d'aquest Arquebisbat;

Amb el vistiplau dels Srs. Bisbes de Sant Feliu de Llobregat i de Terrassa, diòcesis a les quals pertanyien alguns dels seus socis;

PEL PRESENT decret, d'acord amb els canons 326,1 i 120,1 del Codi de dret canònic, declarem extingida l'associació privada clerical Unió Sacerdotal.

Ho decreta i signa l'Emm. i Rdm. Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona

+ Joan Josep Omella
Arquebisbe de Barcelona

Per manament del Sr. Cardenal Arquebisbe
Màrión Roca Sagués
Secretaria General i Cancellera

Conferència
Episcopal
Tarraconense

Conferència Episcopal Tarraconense

Comunicat de la Reunió 231 dels Bisbes de la Tarraconense

Els dies **17, 18 i 19** de juliol de 2019 ha tingut lloc la reunió n. 231 de la Conferència Episcopal Tarraconense (CET), a Salardú (Vall d'Aran). La reunió ha estat presidida per primer cop per **Mons. Joan Planellas i Barnosell**, arquebisbe de Tarragona, i hi han assistit tots els seus membres.

1. Els bisbes han reflexionat sobre la pastoral de joventut, a partir de les explicacions que els han donat **Mons. Sergi Gordo i Mn. Josep Mateu**, director del Secretariat Interdiocesà de Joventut (SIJ), els quals els han presentat la memòria explicativa del curs 2018-19, un curs durant el qual, entre altres activitats, joves dels nostres bisbats han participat en la Trobada Europea de Joves a Madrid, i en la Trobada de Joves a Mataró coincidint amb la celebració de la Jornada Mundial de la Joventut a Panamà.

Els delegats de joventut s'han reunit mensualment i han realitzat diverses accions en l'àmbit de la comunicació a través de les xarxes socials i web.

Mn. Josep Mateu ha presentat la programació del curs 2019-20 on destaca especialment la Jornada d'animadors de joves a Manresa el proper mes de febrer de 2020 i la ruta jove des de Manresa a Montserrat que es portarà a terme durant el temps pasqual.

Així mateix, durant tot el proper curs els delegats de pastoral de joventut treballaran per impulsar la recepció de l'exhortació apostòlica postsinodal **Crist Viu** del papa Francesc.

2. Després d'un llarg i profund treball de les Delegacions diocesanes de Litúrgia amb la col·laboració d'experts diversos, **Mons. Joan-Enric Vives i Mn. Joan Baburés**, coordinador de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL), han presentat als bisbes

la traducció catalana ja acabada de la tercera edició **esmenada** del Missal Romà. Els bisbes l'han aprovada per unanimitat. A partir d'ara es continuarà el camí prescrit per a la confirmació d'aquesta traducció per part de la Congregació per al Culte Diví i la disciplina dels Sagraments.

Els bisbes també han aprovat la traducció al català de la pregària col·lecta de la memòria de Sant Pau VI, que s'ha inscrit al Calendari Romà i que se celebrarà el dia 29 de maig.

3. **Mons. Francesc Pardo** ha presentat als bisbes alguns projectes encaminats a commemorar el vint-i-cinquè aniversari de la celebració del Concili Provincial Tarraconense de 1995 que han estat estudiats i es concretaran en la propera reunió de la CET.

4. **Mons. Enric Benavent**, responsable de l'àmbit de la pastoral missionera a la CET, ha exposat les diverses activitats que es portaran a terme el proper mes d'octubre a les nostres diòcesis en ocasió que el papa Francesc ha convocat un Mes Missioner Extraordinari per desvetllar la consciència de la missió **ad gentes** i alhora impulsar la responsabilitat missionera de tots els batejats.

5. Els bisbes han tractat diverses qüestions relatives a l'ensenyament i a l'Escola Cristiana i han encarregat a l'arquebisbe de Tarragona, **Mons. Joan Planellas**, la presidència del Secretariat Interdiocesà d'Ensenyament de la Religió a Catalunya (SIERC).

6. També segons els Estatuts actualment vigents han elegit l'arquebisbe **Joan Planellas** Vicegran Canceller de l'Ateneu universitari Sant Pacià.

7. Els bisbes, a partir de l'exposició de **Mons. Salvador Giménez**, bisbe de Lleida, també han reflexionat sobre diverses qüestions relatives als mitjans de comunicació i més en concret sobre els programes **Signes dels Temps** i **Paraules de vida** que s'emeten a TV3 i a Catalunya Ràdio per un conveni signat entre la Conferència Episcopal Tarraconense i la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.

Signes dels Temps es va estrenar a Televisió de Catalunya l'any 1986 i des de llavors es manté 33 anys en antena de manera continuada, fet que l'ha convertit en un dels espais més veterans de la Cadena, amb més de 1.400 programes emesos.

8. S'han revisat diverses qüestions relatives a la difusió de la Sagrada Escripura, la pastoral obrera, la celebració de les exèquies cristianes i la formació permanent dels preveres.

9. En el transcurs de la reunió, el recentment elegit Síndic de la Vall d'Aran, **Mgfc. Sr. Francés X. Boya**, acompanyat del conseller i alcalde de Bossòst, **Mgfc. Sr. Amador Marquès**, s'han desplaçat a Salardú per saludar els membres de la CET.

10. Durant l'estada dels bisbes a la Vall, han celebrat l'Eucaristia a Vielha i a Salardú, i han rebut l'atenció de l'Arxiprest d'Aran, **Mn. Pere Balagué** i de **Mn. Josèp Amiell**, expert lingüista de l'aranès i creu de Sant Jordi.

Salardú, 19 de juliol de 2019

Conferència
Episcopal
Espanyola

Conferència Episcopal Espanyola

«Tot jo tinc set de Déu, del Déu que m'és vida» (SI 42, 3)

Orientacions doctrinals sobre la pregària cristiana

COMISSIÓ EPISCOPAL PER A LA DOCTRINA DE LA FE

Situació espiritual i reptes pastorals

1. La set de Déu acompanya tots i cadascun dels éssers humans durant la seva existència. Així expressa sant Agustí aquesta experiència universal: «Ens vau fer per a vós, Senyor, i el nostre cor és inquiet fins que reposi en vós»¹. No obstant això, la cultura i la societat actuals, caracteritzades per una mentalitat secularitzada, dificulten el cultiu de l'espiritualitat i de tot el que porta a la trobada amb Déu. El nostre ritme de vida, marcat per l'activisme, la competitivitat i el consumisme, genera buit, estrès, angoixa, frustració, i múltiples inquietuds que no aconsegueixen alleujar els mitjans que el món ofereix per aconseguir la felicitat.

2. En aquest context no pocs senten un desig apressant de silenci, serenitat i pau interior. Estem assistint al ressorgir d'una espiritualitat que es presenta com a resposta a la «demanda» creixent de benestar

¹ Sant Agustí, *Confessions*, l. 1: CCL 27, 1.

emocional, d'equilibri personal, de gaudi de la vida o de serenitat per a encaixar les contrarietats... Una espiritualitat entesa com a conreu de la pròpia interioritat perquè l'home es trobi amb ell mateix, i que moltes vegades no porta cap a Déu. Per això, moltes persones, fins i tot havent crescut en un àmbit cristià, recorren a tècniques i mètodes de meditació i d'oració que tenen el seu origen en tradicions religioses alienes al cristianisme i al ric patrimoni espiritual de l'Església. En alguns casos això va acompanyat de l'abandó efectiu de la fe catòlica, fins i tot sense pretendre-ho. Altres vegades s'intenta incorporar aquests mètodes com un «complement» de la pròpia fe per aconseguir una vivència més intensa de la fe. Aquesta assimilació sovint es fa sense un adequat discerniment sobre la seva compatibilitat amb la fe cristiana, amb l'antropologia que se'n deriva i amb el missatge cristià de la salvació.

3. Les preguntes que suscita aquesta situació són nombroses: L'oració és una trobada amb un mateix o amb Déu? És obrir-se a la voluntat de Déu o és una tècnica per a afrontar les dificultats de la vida mitjançant l'autodomini de les pròpies emocions i sentiments? És Déu el més important en l'oració o és un mateix? En el cas que s'admeti una obertura a un ésser transcendent, té un rostre concret o estem davant un ésser indeterminat? És el camí d'accés a Déu que ens ha obert Jesucrist un més entre altres possibles o és el que ens condueix al Déu viu i ? Quin valor tenen per a un cristià els ensenyaments de Jesús sobre la pregària? Quins elements de la tradició multisecular de l'Església s'han de preservar? Quins aspectes propis d'altres tradicions religioses poden ser incorporats per un cristià en la seva vida espiritual? Són qüestions decisives per a destriar si estem davant una praxi cristiana de la pregària.

4. L'Església, conscient que el cor de l'home no trobarà descans més que en el Déu i Pare del nostre Senyor Jesucrist, que és l'únic que pot satisfer la seva set d'eternitat, té el deure de proposar el missatge cristià en tots els temps. L'experiència cristiana, arrelada en la Revelació i madurada al llarg de la història, és tan rica que, segons les exigències i característiques de cada època, es privilegien uns aspectes o uns altres. Quan la fe cristiana constitueix un supòsit acceptat per la majoria de la societat, que configura la seva identitat cultural i és font d'uns valors compartits, és lògic que els debats teològics i les qüestions morals ocupin el centre d'interès en la vivència de la fe. En canvi,

quan manca el fonament de la fe personalment assumida o, almenys, culturalment compartida, les doctrines es tornen incomprensibles i les exigències ètiques acaben sent inacceptables per a molts.

5. El moment actual planteja les seves pròpies urgències pastorals. Si bé sempre serà necessari donar raó de la nostra esperança (cf. 1Pe 3, 15) i presentar la bondat de les exigències morals de la vida en Crist per a no caure en el perill del fideisme o d'un cristianisme reduït a pur sentiment, en aquest context cultural, en el que tants viuen al marge de la fe, el desafiament bàsic consisteix en «mostrar» als homes la bellesa del rostre de Déu manifestat en Crist Jesús de manera que se sentin atrets per Ell. Si volem que tots coneguin i estimin Jesucrist i, per mitjà d'Ell, puguin arribar a trobar-se personalment amb Déu, l'Església no pot ser percebuda únicament com a educadora moral o defensora d'unes veritats, sinó que, abans que cap altra cosa, ha de ser percebuda com a mestra d'espiritualitat i àmbit on arribar a tenir una experiència profundament humana del Déu viu.

6. A aquesta Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe arriben sovint consultes sobre la veritable espiritualitat cristiana, especialment sobre les pràctiques de meditació que incorporen mètodes i tècniques importades de les grans religions asiàtiques, en alternativa o en concomitància amb la fe i l'espiritualitat cristianes. En sintonia amb els ensenyaments de l'Església² la present notificació vol mostrar la naturalesa i la riquesa de l'oració i de l'experiència espiritual arrelada en la Revelació i Tradició cristianes, recordant aquells aspectes que són essencials; oferint criteris que ajudin a destriar quins elements d'altres tradicions religioses avui dia molt difoses poden ser integrats en una praxi cristiana de l'oració i quins no poden ser-ho; i indicant les raons de fons de la incompatibilitat de certs corrents espirituals amb la fe cristiana. Amb això, volem ajudar les institucions i grups eclesials per tal que ofereixin camins d'espiritualitat amb una identitat cristiana ben definida, responent a aquest repte pastoral amb creativitat i, al mateix temps, amb fidelitat a la riquesa i profunditat de la tradició cristiana.

² Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica* (11.X.1992), 4a part, n. 2558-2854; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, carta als bisbes de l'Església catòlica sobre alguns aspectes de la meditació cristiana, *Orationis formas* (15.X.1989); CONSELL PONTIFICI DE LA CULTURA I CONSELL PONTIFICI PER AL DIÀLEG INTERRELIGIÓS, *Jesucrist, portador de l'aigua de la vida. Una reflexió cristiana sobre el New Age* (3.II.2003).

II Aspectes teològics

7. Un antic principi teològic diu: «*Lex orandi, lex credendi*», o bé: «*legem credendi lex statuat supplicandi*». La fe i l'oració són inseparables, ja que «l'Església creu tal com prega»³ i en allò que prega expressa allò que creu. Per això, si volem afrontar adequadament aquesta problemàtica, ens hem de referir breument a algunes qüestions teològiques que tenen a veure amb la cristologia i amb la comprensió de la salvació. De fet, certs plantejaments dins de l'Església han pogut afavorir l'acolliment acrític de mètodes d'oració i meditació estranys a la fe cristiana.

8. Durant les últimes dècades el misteri de Crist ha estat en el centre del debat teològic. A més de la relació de continuïtat entre el Jesús de la història i el Crist de la fe plantejada per la incorporació dels mètodes històrico-crítics, ha tingut gran transcendència en la reflexió cristològica la realitat de l'Encarnació i la confessió de Jesucrist com a salvador únic i universal⁴. En relació amb la doble naturalesa de l'única persona divina del Verb, alguns autors han qüestionat el caràcter absolutament singular de l'esdeveniment de l'Encarnació del Fill de Déu, interpretant aquest fet històrico-salvífic com un símbol de la presència de Déu en tot ésser humà. Jesús de Natzaret no seria el Fill únic de Déu fet home en la plenitud dels temps, sinó algú en qui s'hauria donat la presència de la divinitat amb major intensitat, però no de forma qualitativament diferent a qualsevol ésser humà. Així, l'Encarnació deixaria de ser un esdeveniment únic i Jesucrist perdria la singularitat que li confereix la seva constitució divina i humana. Des d'aquests supòsits, Jesús no passaria de ser un gran mestre que hauria obert un camí espiritual perquè els seus seguidors poguessin trobar Déu, igual que uns altres

³ *Catecisme de l'Església Catòlica* (11.X.1992) n. 1124

⁴ Els papes han aprovat importants declaracions de la Congregació per a la Doctrina de la Fe sobre aquestes qüestions: declaració per a salvaguardar la fe d'alguns errors recents sobre els misteris de l'Encarnació i la Trinitat – *Mysterium filii Dei* (21.II.1979); declaració *Dominus Iesus*, sobre la unitat i la universalitat salvífica de Jesucrist i de l'Església (6.VIII.2000). També la Conferència Episcopal Espanyola s'ha pronunciat en diferents ocasions sobre qüestions relacionades amb la fe en Jesucrist: COMISSIÓ EPISCOPAL PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Crist present a l'Església*. Nota doctrinal sobre algunes qüestions cristològiques i implicacions eclesiològiques (1992); ASSEMBLEA PLENÀRIA DE LA CEE, instrucció pastoral *Teologia i secularització a Espanya* (30.III.2006), especialment els números 22-35; Id., *Jesucrist, Salvador de l'home i esperança del món*. Instrucció pastoral sobre la persona de Crist i la seva missió (21.IV.2016).

han iniciat tradicions espirituals diferents. D'aquesta manera, la humanitat de Crist com a camí concret per arribar a Déu perd el seu caràcter únic i el seu ensenyament no té més valor que el d'altres mestres fundadors de religions, amb els quals Jesús queda equiparat.

9. D'altra banda, la trobada del cristianisme amb altres religions, especialment asiàtiques, ha donat lloc a les teologies del pluralisme religiós. Si, quan es redueix l'Encarnació a un símbol, es dilueix el caràcter singular del Fill, en aquestes teologies es difumina el rostre concret del Déu cristià, el Pare del nostre Senyor Jesucrist. Referir-se a Déu tal com Jesús va fer anomenant-lo «Pare meu i Pare vostre» (Jn 20, 17) seria una forma més de parlar de la divinitat, de la mateixa manera que altres religions usen termes més adequats al seu context cultural. La Revelació esdevinguda en Jesucrist no seria decisiva per a conèixer la veritat sobre Déu. El relativisme que caracteritza la mentalitat del nostre món es trasllada així a l'àmbit del religiós, de manera que cap religió pot presentar-se amb una pretensió de veritat. Totes les religions queden objectivament equiparades com a camins possibles de revelació i de salvació. Aquesta mentalitat buida de contingut la fe cristiana i té conseqüències directes en alguns aspectes fonamentals de la vida de l'Església. No només en l'espiritualitat; pensem, per exemple, en el perill que això conté per a l'activitat missionera, que es tornaria innecessària si Crist no fos el Revelador del Pare i el Salvador únic i universal⁵.

10. A més, és important fer notar la substitució que s'ha produït en la nostra cultura de la idea cristiana de la salvació pel desig d'una felicitat immanent, un benestar de caràcter material o el progrés de la humanitat. D'aquesta manera, l'esperança dels béns futurs queda reemplaçada per un optimisme utòpic, que confia que l'home podrà aconseguir la felicitat mitjançant el desenvolupament científic o tecnològic⁶. Quan s'experimenta que la prosperitat material no assegura

⁵ Cf. SANT JOAN PAU II, carta encíclica *Redemptoris missio*, sobre la permanent validesa del mandat missioner (7.XII.1990), n. 36; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, declaració *Dominus Iesus*, núm. 4; Id., Nota doctrinal sobre alguns aspectes de l'Evangelització (3.XII.2007).

⁶ Cf. BENET XVI, carta encíclica *Spe salvi*, sobre l'esperança cristiana (30.XI.2007), n. 22; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, carta *Placuit Deo*, sobre alguns aspectes de la salvació cristiana (22.II.2018), n. 6.

la felicitat, aquesta es busca en un subjectivisme l'objectiu del qual és arribar a estar bé amb un mateix⁷. En tots dos casos, s'obvia el fet de la mort, el dolor, el fracàs i els drames de la història; es produeix una mundanització de la salvació i es perd l'horitzó d'eternitat que impregna l'existència humana.

III Les espiritualitats que es deriven d'aquestes doctrines

1. Assimilació de la metodologia del budisme zen

11. El desig de trobar la pau interior ha afavorit la difusió de la meditació inspirada en el budisme zen en molts ambients de la nostra societat⁸. No podem entrar aquí en una anàlisi de les diferències entre els diferents corrents. Al·ludirem, més aviat, a alguns elements comuns. En primer lloc, la reducció de la pregària a meditació i l'*absència d'un tu* com a terme d'aquesta meditació converteixen aquest tipus de pràctiques en un monòleg que comença i acaba en el propi subjecte. La tècnica zen consisteix en observar els moviments de la pròpia ment amb la finalitat de pacificar la persona i portar-la a la unió amb el seu propi ésser. Entesa així, difícilment pot ser compatible amb la pregària cristiana, en la qual el més important és el Tu diví revelat en Crist.

12. Des de la idea que el sofriment té el seu origen en la no acceptació de la realitat i en el desig que sigui diferent, *la meta de la meditació zen és aquest estat de quietud i de pau* que s'aconsegueix acceptant els esdeveniments i les circumstàncies tal com vénen, renunciant a qualsevol compromís per canviar el món i la realitat. Per tant, si amb aquest mètode la persona es conformés només amb una

⁷ Sobre el pelagianisme i el gnosticisme actuals, cf. FRANCESC, exhortació apostòlica *Gaude et exultate*, sobre la crida a la santedat en el món actual (19.III.2018), n. 36-62; CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Placuit Deo*, n. 3: «En els nostres temps prolifera una espècie de neopelagianisme per al qual l'individu, radicalment autònom, pretén salvar-se a si mateix, sense reconèixer que depèn, en el més profund del seu ésser, de Déu i dels altres. La salvació és confiada a les forces de l'individu, o de les estructures purament humanes, incapaces d'acollir la novetat de l'Esperit de Déu. Un cert neognosticisme, per altra banda, presenta una salvació merament interior, tancada en el subjectivisme, que consisteix a elevar-se amb l'intel·lecte fins als misteris de la divinitat desconeguda».

⁸ Moltes vegades aquestes tècniques de meditació, com el *mindfulness*, intenten amagar el seu origen religiós i es difonen en moviments que es podrien reunir sota la denominació New Age, puix que es proposen com a alternativa a la fe cristiana.

certa serenitat interior i la confongués amb la pau que només Déu pot donar, es convertiria en obstacle per a l'autèntica pràctica de la pregària cristiana i per a la trobada amb Déu.

13. A més, sovint el zen elimina *la diferència entre el propi jo i el que es troba a fora*, entre el sagrat i el profà, entre el diví i el creat. Una energia difusa anima tota la realitat visible i invisible que a vegades adquireix fesomia panteïsta. Si en algun moment s'al·ludeix a la divinitat, no es pot distingir el rostre personal del Déu cristià. Quan la divinitat i el món es confonen i no hi ha alteritat, qualsevol tipus de pregària és inútil.

14. A vegades la meditació zen és practicada per grups cristians i organitzacions eclesials. Alguns arriben fins i tot a parlar d'un suposat *zen cristià*. En principi això no plantejaria major dificultat si es limités a incorporar a la pedagogia de la pregària cristiana certes tècniques que predisposen el cos i l'esperit al silenci necessari per a l'oració⁹, però en no poques ocasions es va més enllà d'això, i té conseqüències per a la mateixa comprensió de la pregària. Com a criteri de discerniment, és bo distingir, en primer lloc, entre les tècniques concretes i el mètode. El mètode, com a itinerari complet de meditació, és inseparable de la meta a la qual es vol arribar i dels supòsits antropològics, religiosos i teològics en els quals neix i se sustenta. En canvi, les tècniques concretes per a aconseguir certs estats d'ànim previs a l'oració podrien aïllar-se del conjunt del mètode i dels seus fonaments. No és possible una pregària pròpiament cristiana que assumeixi globalment un mètode que no estigui originat o s'aparti del contingut de la fe¹⁰. Tampoc no es poden acceptar acríticament certs plantejaments que interpreten alguns temes centrals de la fe cristiana des dels esquemes de pensament propis del budisme zen, establint paral·lelismes, per exemple, entre el camí del zen i Jesús com a camí; o entre la *quènosi* de Déu (el Fill de Déu que s'abaixa) i el noaferrament i el despreniment radical que es practica en el budisme (el buidar-se d'un mateix). Aquests paral·lelismes porten sovint a desvirtuar el contingut de la fe,

⁹ Cf. CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 28.

¹⁰ Cf. CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 3: «La pregària cristiana està sempre determinada per l'estructura de la fe cristiana, en la qual resplendeix la veritat mateixa de Déu i de la criatura. Per això es configura, pròpiament parlant, com un diàleg personal, íntim i profund, entre l'home i Déu».

perquè obliden que la universalitat salvífica de Jesucrist «abasta els aspectes de la seva missió de gràcia, de veritat i de revelació»¹¹.

2. Espiritualitat des de la teologia del pluralisme religiós

15. L'estudi comparat de les grans tradicions religioses ha conduït a una presa de consciència dels elements comuns a totes elles. La dificultat sorgeix quan de les anàlisis fenomenològiques s'extreuen conclusions teològiques i el pluralisme religiós de fet es transforma en un pluralisme religiós de dret. En tal cas, totes les religions serien igualment mediacions de la divinitat, que es manifesta de múltiples maneres en cadascuna d'elles. Cap religió podria pretendre exclusivitat o totalitat enfront de les altres, perquè totes servien per a accedir a la divinitat i totes estarien limitades pels seus condicionaments culturals, que explicarien les seves diferències.

16. El relativisme religiós es converteix d'aquesta manera en criteri de discerniment de l'autèntica espiritualitat. Així com les diverses religions podrien constituir camins vàlids de salvació i de coneixement de Déu, totes les seves pràctiques espirituals podrien conduir a la trobada amb Ell, ja que, si Déu no ha manifestat el seu rostre plenament en cap d'elles, no podríem saber quin camí és el millor per a arribar a Ell. En aquesta lògica, els itineraris de vida espiritual que siguin capaços de relativitzar les seves característiques pròpies i enriquir-se amb les pràctiques i usos dels altres, és a dir, la suma de les religions, tindria més valor que cadascuna per separat. Com a conseqüència, una nova experiència compartida del diví, fruit de la trobada i la conjunció de totes les religions, seria més completa i enriquidora que la proposta limitada de cadascuna d'elles. En el fons d'aquest plantejament hi ha una negació de tota possibilitat d'arribar a tenir un coneixement positiu de Déu, encara que sigui limitat.

17. Aplicant aquests principis al cristianisme, la revelació de Crist apareixeria com una més, condicionada històricament i culturalment i, per això mateix, susceptible de ser complementada amb les aportacions de les altres experiències religioses. L'afirmació que Jesucrist ens revela el veritable rostre de Déu i que qui l'ha vist a Ell ha vist el Pare (cf.

¹¹ SANT JOAN PAU II, *Redemptoris missio*, n. 5

Jn 14, 9) no caldria interpretar-la en un sentit exclusiu, ja que en Crist no coneixeríem Déu més que en altres religions. El cristianisme estaria cridat a transcendir allò que li és propi per valorar el que és comú a totes les experiències religioses de la humanitat. I en el que és comú trobaria la veritat que és present en totes elles.

18. La fe cristiana es fonamenta en el fet que Déu s'ha revelat en el seu Fill Jesucrist, que és la seva pròpia Paraula eterna, com a Trinitat amorosa. Àdhuc afirmant els límits dels nostres conceptes, sabem que la representació trinitària es correspon amb l'ésser de Déu; i que mitjançant el Fill i l'Esperit se'ns ha obert el camí per a arribar fins el Pare. Per això, aquelles formes d'espiritualitat en les quals en tot el seu recorregut es prescindeix de la fe trinitària i, particularment de l'Encarnació, no són compatibles amb la fe cristiana, perquè es distància amb claredat de la imatge cristiana de Déu. Una espiritualitat que es basi en un apofatisme radical i excloent de tota afirmació positiva sobre Déu i proposi una via exclusivament negativa per a arribar a Ell, o que practiqui únicament el silenci summe com l'actitud pròpia davant l'absolut, no és compatible amb la fe cristiana de Déu¹².

3. Crist com a simple exemple

19. La interpretació de l'esdeveniment de l'Encarnació com un «símbol» porta a concebre Jesús com un model paradigmàtic del camí que tot ésser humà està cridat a recórrer per a arribar a Déu. La meta de l'itinerari espiritual seria la identificació amb el diví mitjançant un procés de buidament interior i de donació d'un mateix que condueix a una nova manera de ser. Això, que està present en totes les tradicions religioses, Jesús de Natzaret ho hauria viscut d'una manera exemplar, però no seria una cosa pròpia i exclusiva del cristianisme. Encara més, aquest camí estaria d'alguna manera implícit a l'interior de cada ésser humà, encara que adormit.

20. Segons aquest plantejament, la missió de Crist hauria consistit en indicar un camí – que no seria l'únic – per a aconseguir la divinitat, i en desvetllar la consciència dels homes perquè per ells mateixos treguin a la llum allò que ja existia dins d'ells. Això porta a una relativització de la mediació del Fill per a la salvació i, com a conseqüència, de tots

¹² CONGREGACIÓ PER A LA DOCTRINA DE LA FE, *Orationis formas*, n. 12.

els elements que en l'ensenyament de Crist i en la doctrina de l'Església es proposen com a mitjans concrets per a arribar a Déu. Tot això serien mediacions de valor secundari i que, a mesura que s'avança en espiritual, anirien superant-se. El creixement espiritual portaria a relativitzar els aspectes concrets condicionats històricament i culturalment de la persona de Jesús, per a quedar-se amb aquells que poden ser vàlids per a tots els homes amb independència del seu credo. Això condueix a una espiritualitat que, prenent Jesucrist com a model d'una manera de ser i despullant-lo dels elements històrics concrets, veu en Ell la realització de l'ideal comú a tots els camins espirituals de la humanitat.

IV Elements essencials de la pregària cristiana

1. La pregària de Jesús

21. Per a respondre a aquests desafiaments teològics i pastorals i destriar els elements essencials de la pregària cristiana, cal dirigir en primer lloc una mirada a Jesucrist. Ell és l'únic camí que ens condueix al Pare. Els seus fets i paraules són la norma i el referent principal de la vida cristiana. En els evangelis trobem abundants testimoniatges sobre la vida d'oració del Senyor i alguns ensenyaments sobre aquest tema. Jesús es retirava a pregar, algunes vegades sol (cf. Mc 6, 46; Mt 14, 23) i altres acompanyat per algun dels seus deixebles (cf. Lc 9, 28; 22, 41). A vegades passava la nit en oració allunyat de les multituds que el buscaven (cf. Lc 6, 12). Especialment significatius són els moments d'oració abans de prendre decisions importants en la seva missió (cf. Lc 6, 12-13). Les paraules que va pronunciar en la creu són la seva última pregària amb la qual posa la seva vida en mans de Déu (cf. Lc 23, 46).

22. La pregària del Senyor és expressió de la seva relació filial amb el Pare. Està, per tant, dirigida a Déu i mai no és un exercici d'introspecció que acaba en Ell mateix. El Déu a qui el Senyor es dirigeix té un rostre concret. El Senyor no va venir al món per fer la seva voluntat, sinó per a complir la voluntat del Pare que l'havia enviat (cf. Jn 6, 38). La seva obediència no és la de qui se sotmet per la força a una imposició que li ve donada des de fora, sinó que neix de l'amor. Els moments de major *quènosi* són ocasions privilegiades en les quals la pregària del Senyor expressa, alimenta i viu humanament la seva relació filial

amb el Pare. És aquest amor el que el porta a viure un lliurament total i ple a la missió encomanada pel Pare. Totes les pregàries de Jesús són expressió d'un cor en el qual no hi ha la més mínima dissociació entre amor i obediència en la realització de la seva missió salvífica¹³: la seva pregària brolla del goig de l'Esperit per a donar gràcies al Pare (cf. Lc 10, 21); es dirigeix al Pare amb confiança abans de ressuscitar Llätzer (cf. Jn 11, 41-42); demana pels seus deixebles perquè el món cregui (cf. Jn 17); neix del seu interior acceptant beure el calze de la creu en el context de la passió (cf. Lc 22, 42); suplica al Pare el perdó per als seus botxins des de la creu (cf. Lc 23, 34), etc.

23. En la pregària del Senyor, el centre no són els seus desitjos ni la consecució d'una felicitat terrenal al marge de Déu, sinó la comunió amb el Pare. El criteri d'autenticitat de la pregària cristiana és la confiança filial en Déu, per a acceptar que es faci sempre la seva voluntat, sense dubtar mai d'Ell i posant-se al servei del seu pla de salvació. Viure com si Déu no existís és la major dificultat per a la pregària.

2. L'ensenyament de Jesús sobre la pregària

24. En aquest temps en el qual sembla que per a molts el principal problema de la pregària és la qüestió de les tècniques per a entrar en ella, crida l'atenció que Jesús no donés moltes instruccions sobre això. Per a Ell és més important la senzillesa exterior i la sinceritat interior. Aquesta és la clau per a entendre les breus indicacions del Senyor als deixebles sobre com pregar que trobem en els textos evangèlics: no es pot separar la vida i la pregària (cf. Mt 7, 21); per això, per a presentar l'ofrena a l'altar, és necessari estar en pau amb els germans (cf. Mt 5, 23-25); la pregària que neix de l'amor de Déu inclou pregar pels perseguïdors (cf. Mt 5, 44); per a pregar en el secret, on només el Pare ho veu, no es necessiten moltes paraules (cf. Mt 6, 6-8); demanar perdó a Déu exigeix perdonar des del fons del cor als enemics (cf. Mt 6, 14-15); perquè la pregària sigui eficaç, cal confiar que ja s'ha rebut el que s'ha demanat (cf. Mc 11, 24); és necessari

¹³ Cf. *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2603: «El seu commovedor "Sí Pare!" expressa el fons del seu cor, la seva adhesió al "beneplàcit" del Pare com un ressò del "Fiat" de la seva Mare en el moment que l va concebre i com a preludi d'allò que dirà al Pare en l'agonia. Tota la pregària de Jesús és en aquesta adhesió amorosa del seu cor d'home al "misteri de la voluntat del Pare" (Ef 1, 9)»

pregar sempre sense cansar-se (cf. Lc 11, 5-13; 18, 1); la pregària que arriba a Déu neix d'un cor humil (cf. Lc 18, 9-14); el cristià prega en el Nom de Jesús (cf. Jn 14, 13-14).

25. Entre tots els ensenyaments de Jesús sobre la pregària destaca el Parenostre (cf. Mt 6, 9-13; Lc11, 1-4). La pregària del Senyor és la pròpia del Fill; la dels deixebles, la dels qui per gràcia són fills en el Fill i, per això, poden adreçar-se a Déu anomenant-lo Pare. El cristià resa el Parenostre amb els mateixos sentiments filials de Crist, que no va venir a fer la seva voluntat, sinó a acomplir la voluntat del Pare que l'havia enviat. Les tres primeres peticions orienten el cor del cristià cap a Déu des de les mateixes actituds d'amor i obediència de Crist. Si «allò que és propi de l'amor és pensar primerament en Aquell que estimem»¹⁴, el primer que brolla en la pregària no és el «jo» del deixeble, sinó el desig que el nom «de Déu» sigui santificat, que vingui «el seu» regne i que «la seva» voluntat, que no és una altra que «tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat» (1 Tim 2, 2-3), es compleixi així en la terra com en el cel. El deixeble que viu amb el desig ardent de buscar el Regne de Déu i la seva justícia (cf. Mt 6, 33), el primer que expressa en la seva pregària és aquest desig i això la converteix en un crit d'amor a Déu i de confiança en Ell.

26. Les altres quatre peticions de la pregària dominical neixen d'un cor que se sap pobre i que amb esperança es dirigeix al Pare misericordiós en actitud suplicant, demanant per les pròpies necessitats i les dels altres¹⁵. El deixeble no està fora del món, però sap que, malgrat totes les seves possibles riqueses, és una criatura necessitada de la providència i de l'amor del Pare. Des de la seva pobresa i fragilitat demana per «nosaltres», per tots els homes del món, perquè Déu els sostingui en el temps de la peregrinació, perdoni les seves faltes, els doni força en la temptació i els deslliuri del Maligne, la major ame-

¹⁴ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 2804

¹⁵ Cf. FRANCESC, *Gaudete et exultate*, n. 154: «La súplica d'intercessió té un valor particular, perquè és un acte de confiança en Déu i al mateix temps una expressió d'amor al proïsme... La pregària serà més agradable a Déu i més santificadora si en ella, per la intercessió, provem de viure el doble manament que Jesús ens va deixar. La intercessió expressa el compromís fratern amb els altres quan som capaços d'incorporar-hi la vida dels altres, les seves angoixes més perturbadores i els seus millors somnis. De qui es lliura generosament a intercedir pot dir-se amb les paraules bíbliques: "Aquest és el qui estima els seus germans, el qui prega molt pel poble" (2 Mac 15, 14)».

naça per a la salvació de la humanitat, així com l'origen de tots els mals, dels quals n'és autor i instigador.

27. La pregària dominical constitueix el model i la norma de la pregària autènticament cristiana, perquè, en paraules de sant Agustí, «si vas discorrent per totes les pregàries de les santes Escriptures, crec que no hi trobaràs res que no es trobi i contingui en aquesta oració dominical. Per això, hi ha llibertat per a dir aquestes coses en la pregària amb unes o altres paraules, però no pot haver-hi llibertat per a dir coses diferents»¹⁶.

3. La meta de la pregària cristiana

28. «Per la vostra immensa glòria us lloem, us beneïm, us adorem, us glorifiquem, us donem gràcies». La pregària cristiana és un gest gratuït de reconeixement a Déu, i no es pot instrumentalitzar amb altres finalitats. El centre i la meta és sempre Déu, a la trobada del qual s'enamina la vida de l'home. Sense fe, esperança i caritat no podem arribar a Ell, i sense oració no podem creure, esperar i estimar. En paraules de sant Agustí, «la fe, l'esperança i la caritat condueixen fins a Déu al qual prega, és a dir, en qui creu, espera i desitja»¹⁷.

29. El deixeble sap que, havent seguit el Senyor, el seu present i el seu futur, com el del seu Mestre, són a les mans del Pare. Això li dóna una gran *confiança* enmig de les proves i dificultats de la vida, perquè li permet «no caminar angoixat», ni «estar preocupat» pel cos ni pel vestit ni pel que menjarà o beurà, ni pel demà (cf. Mt 6, 25-34). D'aquesta manera, la vida es converteix en un autèntic camí de fe i de confiança en Déu. Aquesta actitud fonamental s'expressa i s'alimenta en la pregària, en la qual s'hi entra «per la porta estreta de la fe»¹⁸, que no és una altra cosa que «una adhesió filial a Déu, més enllà d'allò que nosaltres sentim i comprenem»¹⁹. Per aquesta adhesió filial, el creient no dubta de la veritat de la seva Paraula i de les seves promeses, confia en Ell i l'obeeix. Aquesta «audàcia filial»²⁰ es posa a

¹⁶ SANT AGUSTÍ, *Carta 130 a Proba*, 12

¹⁷ *Ibid.*, 13

¹⁸ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2656, 2609

¹⁹ *Ibid.*, n. 2609

²⁰ *Ibid.*, n. 2610.

prova principalment en la tribulació i porta a viure amb la seguretat que, si en algun moment Déu no concedeix el que li demanem, no és perquè s'hagi oblidat de nosaltres, sinó perquè ens vol donar «béns més grans»²¹. Si la pregària és un acte de confiança en Déu, la perseverança en ella és el signe més clar d'una fe viva, ja que «pregar és clamar amb cor perseverant i ple d'afecte a la porta d'Aquell que ens escolta»²². Abandonar la pregària, en canvi, és manifestació d'una fe feble i inconstant. Conscient de la feblesa i fragilitat de la seva fe, el cristià sap que necessita pregar perquè el Senyor augmenti la seva fe i li concedeixi la gràcia de perseverar en ella.

30. La pregària és necessària per a créixer en l'esperança²³. Tots els éssers humans alberguem en el nostre cor petites esperances. En realitat, tots aquests desitjos remetent a una cosa més bàsica que els explica tots: «En el fons, volem només una cosa, la “vida benaurada”, la vida que simplement és vida, simplement felicitat»²⁴. En les petites esperances de la vida quotidiana, els éssers humans projectem el nostre anhel de felicitat i de salvació, la nostra esperança d'arribar a una vida en plenitud. La meta veritable és la Vida eterna que, en paraules del Senyor, consisteix en «que us coneguin a vós, l'únic Déu veritable, i aquell que vós heu enviat, Jesucrist.» (Jn 17, 3). Només en el coneixement de Déu i de Jesucrist es veuran satisfets tots els anhels de l'ésser humà: «Qui no coneix a Déu, encara que tingui múltiples esperances, en el fons està sense esperança, sense la gran esperança que sosté tota la vida»²⁵. La pregària és el lloc privilegiat per a mantenir l'esperança i créixer en ella fins i tot en aquelles situacions en les quals humanament sembla que no hi ha motius per a continuar esperant. En aquests moments, la pregària ens dona la certesa que no estem sols, que som escoltats, que hi ha una Esperança absoluta, encara que no es realitzin moltes de les esperances concretes i parcials que fiten la nostra vida. A més, la pregària ens fa créixer en el desig de la Vida eterna, purifica el nostre cor i l'eixampla perquè sigui

²¹ SANT AGUSTÍ, *Carta 130 a Proba*, 14

²² *Ibid.*, 10.

²³ Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 32. L'oració és un dels llocs privilegiats per a l'aprenentatge de l'esperança.

²⁴ *Ibid.*, n. 11.

²⁵ *Ibid.*, n. 27.

capaç de rebre el do promès²⁶. Necessitem pregar per a centrar-nos en la veritable meta de l'esperança, per a perseverar en ella i disposar-nos per acollir el do de Déu²⁷.

31. Per a santa Teresa de Jesús, la pregària és «*tratar de amistad, estando muchas veces tratando a solas con quien sabemos que nos ama*»²⁸. Recordant l'amor de Déu es creix en l'amor a Déu, ja que «*amor saca amor*»²⁹. Santa Teresa del Nen Jesús descriu la seva experiència d'oració amb aquestes senzilles paraules: «Per a mi la pregària és un impuls del cor, una senzilla mirada llançada al cel, un crit de gratitud i d'amor tant enmig del sofriment com enmig de l'alegria. En una paraula, és una cosa gran, una cosa sobrenatural que em dilata l'ànima i m'uneix a Jesús»³⁰. Aquest amor «Déu, donant-nos l'Esperit Sant l'ha vessat en els nostres cors» (Rom 5, 5). L'Esperit és el do el desig del qual volia el Senyor suscitar en el cor de la samaritana en dirigir-se a ella dient-li: «Si sabessis quin és el do de Déu...» (Jn 4, 10). Ell sembla en nosaltres la llavor de l'amor a Déu que s'alimenta en la pregària i és també el mestre interior per a conduir-nos al Pare: «l'Esperit ve a ajudar la nostra feblesa: nosaltres no sabem pregar com cal, però el mateix Esperit intercedeix per nosaltres amb gemecs que no es poden expressar.» (Rom 8, 26). Enviat als nostres cors, ens fa cridar «Abba» (cf. Rm 8, 14-16; Ga 4, 6). La vida d'oració és obra de l'Esperit Sant en el cor del creient. Ell ens guia interiorment perquè arribem a entrar en el més profund de la mateixa vida del Déu Trinitari que és amor. En l'Esperit i per mitjà de Crist, ens dirigim al Pare. La forma trinitària és tan essencial en la pregària cristiana com en la confessió de fe. El Déu en qui l'home trobarà el descans no és un ser impersonal, sinó el Pare que s'ha acostat a nosaltres en el Fill i en l'Esperit perquè puguem compartir amb Ell la grandesa del seu amor.

²⁶ Cf. *ibid.*, n. 33: «[Agustí] defineix l'oració com un exercici del desig. L'home ha estat creat per a una gran realitat, per a Déu mateix, per a ser satisfet per Ell. Però el seu cor és massa petit per a la gran realitat que se li lliura. Ha de ser eixamplat. "Déu, retardant [el seu do], eixampla el desig; amb el desig, eixampla l'ànima i, eixamplant-la, la fa capaç [del seu do]" (*Homilia sobre la Primera Carta de Sant Joan*)».

²⁷ Cf. *ibid.*, n. 34: «Així ens fem capaços de la gran esperança i ens convertim en ministres de l'esperança per als altres: l'esperança en sentit cristià és sempre esperança per als altres».

²⁸ *Llibre de la Vida*, cap. 8, 5.

²⁹ *Ibid.*, cap. 22, 14.

³⁰ *Manuscrits autobiogràfics*, manuscrit C, 25r-25v.

32. Creixent en la fe, l'esperança i l'amor a Déu per mitjà de la pregària, el cristià s'exercita en la vivència de la seva relació filial amb Ell. Ara bé, no podem oblidar que, quan és autèntica, la pregària cristiana porta amb ella mateixa inseparablement l'amor a Déu i l'amor al proïsme. La relació sincera amb Déu s'ha de verificar en la vida³¹. És un culte buit i una falsa pietat la que es desentén de les necessitats dels altres. Per això, tota forma d'espiritualitat que comporti un menyspreu del nostre món i de la seva història, en particular d'aquells que més sofreixen, no és conforme amb la fe cristiana. La veritat de la pregària cristiana i de l'amor a Déu al qual ella condueix es mostra en l'amor i el lliurament als germans. El precepte de l'amor a Déu i al proïsme anima també la missió evangelitzadora de l'Església perquè tots els homes se salvin, segons la voluntat divina³². Per això la pregària i la caritat són l'ànima de la missió, que ens urgeix a compartir l'alegria de l'Evangelí, el tresor de la trobada amb Crist³³.

4. La forma eclesial de la pregària

33. Quan el cristià prega, ho fa sempre com a membre del Cos místic de Crist que és l'Església. D'ella en rep inseparablement la vida de la gràcia i el llenguatge de la fe: «Tal com una mare ensenya els fills a parlar -i per això mateix a comprendre i a comunicar- l'Església, Mare nostra, ens ensenya el llenguatge de la fe per introduir-nos a la intel·ligència i a la vida de la fe»³⁴. Si l'Església és el lloc on es rep la

³¹ El papa FRANCESC, a *Gaudete et exsultate*, insisteix en el mateix en diverses ocasions: «L'oració és preciosa si alimenta un lliurament quotidià d'amor. El nostre culte agrada a Déu quan hi portem els intents de viure amb generositat i quan deixem que el do de Déu que hi rebem es manifesti en el la donació als germans... La millor manera de destriar si el nostre camí de pregària és autèntic serà mirar en quina mesura la nostra vida es va transformant a la llum de la misericòrdia» (n. 104-105; cf. també n. 26; 100). Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, 33: «Resar no significa sortir de la història i retirar-se en el racó privat de la pròpia felicitat. En la pregària, l'home ha d'aprendre què és el que veritablement pot demanar-li a Déu, allò que és digne de Déu. Ha d'aprendre que no pot resar contra l'altre. Ha d'aprendre que no pot demanar coses superficials i banals que desitja en aquell moment, la petita esperança equivocada que l'allunya de Déu».

³² Cf. Concili Vaticà II, *Apostolicam actuositatem* sobre l'apostolat dels laics, n. 3.

³³ Cf. FRANCESC, exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, n. 8: «Només gràcies a aquest trobament – o retrobament amb l'amor de Déu, que es converteix en feliç amiat, som rescatats de la nostra consciència aïllada i de l'autoreferencialitat (...) Allí hi ha deu de l'acció evangelitzadora. Perquè si algú ha acollit aquest amor que li retorna el sentit de la vida, com pot contenir el desig de comunicar-ho als altres?»

³⁴ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 171

fe, és també l'àmbit privilegiat on s'aprèn a pregar: «l'Esperit Sant ensenya els fills de Déu a pregar per mitjà d'una tradició viva (la sagrada Tradició)»³⁵. I de la mateixa manera que la transmissió de la fe no és possible si no és aprenent el seu llenguatge, així l'aprenentatge de la pregària requereix resar amb l'Església i en l'Església: «En la tradició viva de la pregària, cada Església proposa als seus fidels el llenguatge de la seva oració»³⁶. L'aprenentatge de la pregària només és possible en l'àmbit de la iniciació cristiana, que ha de començar en el si de família, on «la fe es barreja amb la llet materna»³⁷.

34. Per a l'assimilació del llenguatge eclesial de la pregària es necessita, en primer lloc, «la lectura assídua de l'*Escriptura*», a la qual «ha d'acompanyar la pregària a fi que hi hagi diàleg entre Déu i l'home»³⁸, perquè «parlem amb ell quan preguem, i l'escoltem quan llegim les paraules divines»³⁹. La pregària cristiana és iniciativa de Déu i escolta de l'home. En això es distingeix radicalment de qualsevol altre tipus de meditació⁴⁰. Des dels seus inicis, la comunitat cristiana ha resat amb els Salms, aplicant-los a Crist i a l'Església: en la seva varietat, reflecteixen tots els sentiments i situacions de la vida de Jesús i dels seus deixebles⁴¹. La pràctica de la *lectio divina*, recomanada per l'Església, introdueix el creient en la història de la salvació i personalitza la relació salvífica de Déu amb el seu Poble. El llenguatge eclesial de la pregària es troba sobretot en la sagrada litúrgia. El creient «interioritza i assimila la litúrgia durant i després de la seva celebració»⁴². D'aquesta manera, en unir la pregària personal i la litúrgia, evita caure en el perill d'un subjectivisme que redueix la pregària a un simple sentiment sense contingut objectiu. El centre de la vida litúrgica el constitueix el sagrament de l'eucaristia, «font i cim de tota la vida cristiana»⁴³ i, per

³⁵ *Ibid.*, n. 2650.

³⁶ *Ibid.*, n. 2663; Cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 34: «Ha d'estar guiada i il·luminada una vegada i una altra per les grans oracions de l'Església i dels sants, per l'oració litúrgica, en la qual el Senyor ens ensenya constantment a resar correctament»

³⁷ FRANCESC, *Homilia*. Missa al Parc dels Samanes, Guayaquil (6.VII.2015).

³⁸ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2653

³⁹ CONCILI VATICÀ II, constitució dogmàtica *Dei Verbum*, sobre la Divina Revelació, n. 25.

⁴⁰ Cf. FRANCESC, *Gaudete et exultate*, n. 149: «La pregària confiada és una reacció del cor que s'obre a Déu cara a cara, on es fan callar tots els sorolls per a escoltar la suau veu del Senyor que ressona en el silenci».

⁴¹ Cf. SANT AMBRÓS, *Comentari sobre el salm 1*: CSEL 64, 7.9-10.

⁴² *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2655

⁴³ CONCILI VATICÀ II, constitució dogmàtica *Lumen gentium* sobre l'Església, n. 11.

això, la pregària més important de l'Església. La trobada sacramental amb l'amor de Déu en la seva Paraula i en el Cos i la Sang de Crist que es viu en la Santa Missa es prolonga en l'adoració eucarística⁴⁴. El llenguatge eclesial de la pregària s'adquireix també entrant en contacte amb els *testimonis* que, sota l'acció de l'Esperit Sant, han fet possible «la tradició viva de la pregària, pel testimoniatge de les seves vides, per la transmissió dels seus escrits i per la seva pregària avui»⁴⁵. Certament no hi ha una única espiritualitat cristiana. Al llarg de la història de l'Església s'han desenvolupat diverses espiritualitats. Totes elles «participen de la tradició viva de la pregària i són guies indispensables per als fidels. En la seva rica diversitat, reflecteixen la pura i única llum de l'Esperit Sant»⁴⁶.

35. El més important en la pregària «és la presència del cor en Aquell a qui parlem en la pregària»⁴⁷. Si la naturalesa humana té un caràcter inseparablement corpori i espiritual, l'ésser humà té necessitat d'expressar externament els seus sentiments. La pregària *vocal*, tan plenament humana, és «un element indispensable de la vida cristiana»⁴⁸. No es pot oposar a la pregària interior. Ambdues es necessiten mútuament, perquè els éssers humans no podem prescindir del llenguatge a l'hora de pensar i d'expressar-nos; i perquè la pregària vocal, en la mesura en què ajuda a l'orant a prendre consciència d'Aquell a qui està parlant «es converteix en una primera forma d'oració contemplativa»⁴⁹. La invocació del nom de Jesús, tan arrelada en l'orient cristià, ha estat anomenada amb raó la pregària del cor, perquè ningú pot pronunciar amb els llavis el nom de Jesús sense tenir el seu Esperit (cf. 1 Cor 12, 3)⁵⁰. Al costat de la pregària vocal, hi trobem la

⁴⁴ Cf. FRANCESC, Catequesi (15.XI.2017); cf. també Catecisme de l'Església Catòlica, n. 2643: «L'Eucaristia conté i expressa totes les formes de pregària: és "l'ofrena pura" de tot el Cos de Crist "a la glòria del seu Nom" (cf Mt 1, 11); és, segons les tradicions d'Orient i d'Occident, "el sacrifici de lloança"».

⁴⁵ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2683

⁴⁶ *Ibid.*, n. 2684

⁴⁷ *Ibid.*, n. 2700.

⁴⁸ *Ibid.*, n. 2701.

⁴⁹ *Ibid.*, n. 2704.

⁵⁰ Entre les pràctiques d'oració vocal recomanades per l'Església cal esmentar el rès del Sant Rosari: SANT PAU VI, exhortació apostòlica *Marialis cultus*, per a la recta ordenació i desenvolupament del culte a la Santíssima Mare de Déu (2.II.1974); SANT JOAN PAU II, carta apostòlica *Rosarium Virginis Mariae*, sobre el Sant Rosari (16.X.2002).

meditació. En ella l'orant cerca comprendre les exigències de la vida cristiana i respondre a la voluntat de Déu. La meditació cristiana no consisteix únicament en analitzar els moviments del propi interior, ni acaba en un mateix, sinó que neix de la confrontació de la pròpia vida amb la voluntat de Déu que s'intenta conèixer a través de les obres de la creació i de la seva Paraula, plenament revelada en Crist. En la *contemplació*, les paraules i els pensaments deixen pas a l'experiència de l'amor de Déu: l'orant centra la seva mirada de fe i el seu cor en el Senyor i creix en el seu amor. Per això, la pregària contemplativa és, pròpiament parlant, «la pregària del fill de Déu, del pecador perdonat que consent acollir l'amor amb el qual és estimat i que vol respondre a ell estimant més encara»⁵¹; és al mateix temps «l'expressió més senzilla del misteri de la pregària»⁵² i el seu cim, perquè en ella arribem a la unió amb Déu en Crist.

36. La pregària també és combat⁵³ i suposa un esforç per a superar les dificultats que apareixen en el camí. Els grans mestres de l'espiritualitat cristiana, per ajudar a perseverar en el camí de la pregària i superar els obstacles, han suggerit diferents tècniques i han descrit les diverses etapes. En referència a *les tècniques*, a les quals tanta importància es dóna actualment, hem de recordar novament que més important que una oració formalment ben feta, és que vagi acompanyada i sigui expressió de l'autenticitat de la vida. De totes maneres, la pregària cristiana ha anat generant diversos mètodes per a posar-se en presència de Déu amb actituds corporals i mentals, que no pretenen simplement descobrir virtualitats amagades en la persona, sinó «obrir-se en humilitat a Crist i al seu Cos místic, que és l'Església»⁵⁴. Aquestes tècniques, igual que les que provenen de tradicions alienes al cristianisme, «poden constituir un mitjà adequat per a ajudar la persona que fa oració a estar interiorment distesa davant de Déu, fins

⁵¹ *Catecisme de l'Església Catòlica* n. 2712

⁵² *Ibid.*, n. 2713.

⁵³ FRANCESC, *Gaudete et exultate*, n. 158-162 «La vida cristiana és un combat permanent... Per al combat tenim les armes poderoses que el Senyor ens dóna: la fe que s'expressa en la pregària, la meditació de la Paraula de Déu, la celebració de la Missa, l'adoració eucarística, la reconciliació sacramental, les obres de caritat, la vida comunitària, el compromís missioner».

⁵⁴ SANT JOAN PAU II, *Homília en IV Centenari de la mort de Santa Teresa de Jesús*, Àvila (1.XI.1982).

i tot enmig de les sol·licitacions exteriors»⁵⁵. Però mai no es poden confondre les sensacions de quietud i distensió o els sentiments gratificants que produeixen certs exercicis físics o psíquics amb les consolacions de l'Esperit Sant. Això «constitueix una manera totalment errònia de concebre el camí espiritual»⁵⁶.

37. Referent a les *etapes* en el camí de perfecció, moltes escoles d'espiritualitat cristiana han adoptat l'esquema de les tres vies (purificació, il·luminació i unió). Aquest esquema ha d'entendre's sempre des dels supòsits de la fe cristiana: la «recerca de Déu mitjançant la pregària ha de ser precedida i acompanyada de l'ascesi i de la purificació dels propis pecats i errors, perquè, segons la paraula de Jesús, només “els nets de cor veuran a Déu” (Mt 5, 8)»⁵⁷. Qui s'ha purificat, per la il·luminació de la fe, que ajuda a comprendre la dimensió més profunda dels misteris confessats i celebrats per l'Església, és conduït al coneixement intern de Crist, que no consisteix únicament en saber coses sobre Ell, sinó en un coneixement impregnat per la caritat. Finalment, el cristià que persevera en la pregària pot arribar a tenir, per gràcia de Déu, una experiència particular d'unió. Aquesta és inseparable i es fonamenta sempre en la unió amb Déu que es realitza objectivament en l'organisme sacramental de l'Església, tal i com ho demostra la tradició dels grans sants. Qualsevol misticisme que, rebutjant el valor de les mediacions eclesials, oposi la unió mística amb Déu a la que es realitza en els sagraments, especialment en el baptisme i l'eucaristia o que porti a pensar que els sagraments són innecessaris per a les persones «espirituals», no pot considerar-se cristià.

38. La santíssima Mare de Déu, Mare i model eminent de l'Església, és també per a tots els cristians exemple reeixit d'oració. En el temps que precedeix a l'Anunciació, la seva pregària la porta a estar atenta a les coses de Déu i a créixer en el desig de lliurar-se totalment a Ell en el compliment de la seva voluntat; quan rep l'anunci de l'Àngel,

⁵⁵ Carta *Orationis formas*, n. 28.

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ *Ibid.*, n. 18; cf. BENET XVI, *Spe salvi*, n. 33: «[La pregària] ha de purificar els seus desitjos i les seves esperances. Ha d'alliberar-se de les mentides ocultes amb que s'enganya a si mateix: Déu les escruta, i la confrontació amb Déu obliga l'home a reconèixer-les també... La trobada amb Déu desperta la meua consciència perquè aquesta ja no m'ofereixi més una autojustificació ni sigui un simple reflex de mi mateix».

manifesta el seu consentiment perquè es compleixi en ella la Paraula que li ha estat anunciada i s'ofereix a Déu com la seva humil esclava (Lc 1, 38); en el seu càntic de lloança manifesta la seva alegria en el Senyor, no només pel que ha fet en Ella, sinó perquè per mitjà del seu Fill es realitza la salvació de tota la humanitat (Lc 1, 46-55); en els esdeveniments de la infància del Senyor conservava i meditava tot en el seu cor (Lc 2, 19), acollia les gràcies que Déu li donava per mitjà del seu Fill i es disposava a respondre amb més generositat; mirant a Jesucrist veia en actitud contemplativa el Fill de Déu fet home i era introduïda com ningú no ho ha estat mai en la mateixa vida de la Trinitat; a Canà de Galilea es mostra com una mitjancera eficaç davant del seu Fill i la seva intercessió provoca que el Senyor comenci a realitzar els signes que manifesten l'arribada de l'hora de la salvació (Jn 2, 1-10); al peu de la creu fa seves les paraules de Jesús i en el seu cor les transforma en la seva pròpia pregària; en l'espera de l'Esperit Sant prega amb l'Església (Ac 1, 14) fent seves totes les seves necessitats, i prega per ella perquè no defalleixi en la seva missió. Ella, amb el seu testimoniatge, ha estat per a molts mestres d'oració el veritable model de deixeble orant.

V Conclusió

39. «La glòria de Déu és que l'home visqui, i la vida de l'home és la visió de Déu»⁵⁸. La set de Déu que acompanya l'existència de tot ésser humà se sadollarà finalment quan pugui contemplar-lo cara a cara. Mentrestant, la pregària, expressió d'aquest desig de Déu «enmig de la nostra vida quotidiana»⁵⁹, és necessària per a perseverar en el camí de la santedat⁶⁰, a la qual tots estem cridats per voluntat de Déu (1 Tes 4, 3) i «sense la qual ningú no veurà el Senyor» (He 12, 14). Aquest és el veritable objectiu de qualsevol introducció a la vida de pregària.

⁵⁸ SANT IRENEU DE LIÓ, *Tractat contra les heretgies*, IV, 20, 7: PG 7,1037. ⁵⁹ FRANCESC, *Gaudete et exultate*, n. 148 ⁶⁰ *Ibid.*, n. 147: «La santedat està feta d'una obertura habitual a la transcendència, que s'expressa en l'oració i en l'adoració... No crec en la santedat sense pregària».

⁵⁹ FRANCESC, *Gaudete et exultate*, n. 148

⁶⁰ *Ibid.*, n. 147: «La santedat està feta d'una obertura habitual a la transcendència, que s'expressa en l'oració i en l'adoració... No crec en la santedat sense pregària».

40. En aquesta nota hem volgut recordar els elements essencials que no poden faltar en la iniciació a la pregària cristiana. Exhortem, doncs, als preveres, persones consagrades, catequistes, a les famílies cristianes, als grups parroquials i moviments apostòlics, als responsables de pastoral dels centres educatius, als qui estan al capdavant de cases i centres d'espiritualitat, la missió dels quals en l'Església consisteix a ajudar els cristians a créixer en la vida interior, que tinguin en compte aquests principis i no es deixin «arrossegar per doctrines complicades i estranyes» (He 13, 9) que desorienten l'ésser humà de la vocació última a la qual ha estat cridat per Déu, i porten a la pèrdua de la senzillesa evangèlica, que és una característica fonamental de la pregària cristiana.

Madrid, 28 d'agost de 2019, festa de sant Agustí d'Hipona

Els bisbes de la Comissió Episcopal per a la Doctrina de la Fe

President:

Excm. i Rvdm. Sr. D. Enrique Benavent Vidal, Bisbe de Tortosa

Membres:

Excm. i Rvdm. Sr. D. Agustí Cortés Soriano, Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

Luis Quintero Fiuza, Bisbe de Tui-Vigo

José Yanguas Sanz, Bisbe de Conca

Juan Antonio Martínez Camino, S.J., Bisbe Auxiliar de Madrid

Alfonso Carrasco Rouco, Bisbe de Lugo

Francisco Simón Conesa Ferrer, Bisbe de Menorca

Sumari

Fotografia: Peregrinació diocesana de joves a Santiago	3
--	---

ESGLÉSIA DIOCESANA

Bisbe diocesà

Comunicació diocesana	7
Aneu mar endins	9
Activitats del Sr. Bisbe	21

Secretaria General i Cancelleria

Ordenació diaconal	23
Calendari de curs 2019-2020	24

Vida diocesana

Crònica diocesana	27
-------------------------	----

SANTA SEU

Sant Pare

Carta als sacerdots	35
---------------------------	----

CONFERÈNCIA EPISCOPAL BARCINONENSE

Arquebisbat de Barcelona.....	51
-------------------------------	----

CONFERÈNCIA EPISCOPAL TARRACONENSE

Comunicat reunió	55
------------------------	----

CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

Nota sobre la pregària	61
------------------------------	----

Subscripció anual: 35 €

Exemplar solt: 8 €

*El preu de la subscripció comprèn només l'edició del
«Butlletí del Bisbat de Terrassa» de l'any en curs*

